

A: Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton
OPĆINA TEŠANJ
Trg Alije Izetbegovića 11, 74260 Tešanj

**PROGRAM RAZVOJA
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA
OPĆINE TEŠANJ ZA PERIOD 2012. – 2016. GODINA**

Tešanj, april 2012. godine

SADRŽAJ

	UVODNI DIO	5
I	POGLAVLJE	7
1.	POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE	8
1.1.	VIZIJA RAZVOJA	8
1.2.	CILJEVI RAZVOJA	9
1.3.	OSNOVNA NAČELA I OPREDJELJENJA	11
1.4.	PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	13
1.4.1.	Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća	14
1.4.1.1.	Preventiva za slučaj prirodne i druge nesreće	14
1.4.1.2.	Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća	15
1.4.1.3.	Spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća	17
1.4.2.	Faza odgovora na prirodne i druge nesreće i oporavka nakon prestanka istih	19
1.4.2.1.	Odgovor	19
1.4.2.2.	Oporavak	22
1.4.2.3.	Provedba	23
1.4.2.4.	Nosioci provedbe Politike razvoja zaštite i spašavanja	23
1.4.2.5.	Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja	24
II	POGLAVLJE	25
2.	STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	26
2.1.	UVODNI DIO	26
2.1.1.	Programi zaštite i spašavanja po oblastima	27
2.1.2.	Projekti i planovi razvoja zaštite i spašavanja	27
2.2.	DEFINISANJE KONKRETNIH STRATEŠKIH PRAVACA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	28
2.2.1.	Strateški pravac razvoja – Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje	28
2.2.1.1.	Presjek trenutnog stanja	28
2.2.1.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	28

2.2.2.	Strateški pravac razvoja – Program izgradnje i održavanja skloništa i drugih kapaciteta za potrebe sklanjanja, izmještanja i evakuacije ljudi i materijalnih dobara	32
2.2.2.1.	Presjek trenutnog stanja	32
2.2.2.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	32
2.2.3.	Strateški pravac – Program planskog (dokumentacionog) i operativnog uređenja teritorije općine Tešanj	34
2.2.3.1.	Presjek trenutnog stanja	34
2.2.3.2.	Presjek trenutnog stanja karakterističnog za plansko (dokumentaciono) uređenje teritorije općine Tešanj	35
2.2.3.3.	Presjek trenutnog stanja karakterističnog za operativno uređenje teritorije općine.....	36
2.2.3.3.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	36
2.2.4.	Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta	38
2.2.4.1.	Presjek trenutnog stanja	38
2.2.4.2.	Područje razvoja zaštite i spašavanja	39
2.2.5.	Strateški pravac - Program uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta	41
2.2.5.1.	Presjek trenutnog stanja	41
2.2.5.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	42
2.2.6.	Strateški pravac – Program zaštite od potresa	45
2.2.6.1.	Presjek trenutnog stanja	45
2.2.6.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	45
2.2.7.	Strateški pravac – Program uređenja izvorišta i vodotoka i zaštita od poplava	47
2.2.7.1.	Presjek trenutnog stanja	47
2.2.7.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	47
2.2.8.	Strateški pravac – Program sistemskog rješavanja pojave i djelovanja klizišta i drugih sličnih pojava	49
2.2.8.1.	Presjek trenutnog stanja	49
2.2.8.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	49
2.2.9.	Strateški pravac – Program zaštite od požara.....	51
2.2.9.1.	Presjek trenutnog stanja	51
2.2.9.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	52
2.2.10.	Strateški pravac – Program sistemskog upravljanja otpadom.....	54
2.2.10.1.	Presjek trenutnog stanja	54
2.2.10.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja	54

2.2.11.	Strateški pravac – Program zaštite od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava	57
2.2.11.1.	Presjek trenutnog stanja	57
2.2.11.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	57
III	POGLAVLJE	59
3.	POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA.....	60
3.1.	ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE TEŠANJ	60
3.2.	STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA.....	61
3.2.1.	Pregled popune štabova civilne zaštite (obrazac CZ 1).....	62
3.2.2.	Pregled popune povjerenika civilne zaštite po naseljenim mjestima i drugim pravnim licima (obrazac CZ 1a)	63
3.2.3.	Pregled popune službi i jedinica civilne zaštite (Obrazac CZ-1a).....	64
3.2.4.	Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite	65
3.2.5.	Materijalna formacija štabova civilne zaštite mjesnog područja.....	65
3.2.6.	Materijalna formacija povjerenika civilne zaštite.....	66
3.2.7.	Materijalna formacija Operativnog centra civilne zaštite	66
3.2.8.	Materijalna formacija Službe medicinske pomoći.....	67
3.2.9.	Materijalna formacija Službe za asanaciju, vodosnabdjevanje i čistoću.....	67
3.2.10.	Materijalna formacija Službe za zaštitu životinja.....	69
3.2.11.	Materijalna formacija Službe za spašavanje iz ruševina	69
3.2.12.	Materijalna formacija Specijalizovane jedinice za zaštitu od požara.....	70
3.2.13.	Materijalna formacija Jedinice opće namjene	71
3.3.	PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PRIMJENJIVATI	72
3.4.	CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	73
3.4.1.	CILJEVI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA.....	74
3.4.2.	ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	74
3.4.2.1.	Zadaci	74
3.4.2.2.	Način ostvarivanja zaštite i spašavanja.....	75
3.4.3.	SMJERNICE ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CZ	76
3.4.3.1.	Opće smjernice.....	76

3.4.3.2.	Posebne smjernice	77
3.5.	OSNOVI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE.....	77
3.5.1.	Analiza postojećeg stanja.....	77
3.5.2.	Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja	78
3.5.2.1.	Programiranje i planiranje.....	78
3.5.2.2.	Organizovanje, izvođenje i finansiranje struktura civilne zaštite	79
3.5.2.3.	Zaključci o obuci i osposobljavanju	79
3.6.	SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE.....	80
3.6.1.	Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja.....	80
3.6.2.	Metodologija	81
3.6.3.	Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti.....	81
3.7.	PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA.....	82
3.7.1.	Izvori finansiranja.....	82
3.7.2.	Očekivani troškovi.....	85

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE TEŠANJ ZA PERIOD 2012. – 2016. GODINA

UVODNI DIO

Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine Tešanj (u daljem tekstu: Program razvoja općine), Procjena ugroženosti općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća i Plan zaštite i spašavanja općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća, predstavljaju osnovne dokumente u kojima se utvrđuje cjelokupna organizacija i način funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine.

Prilikom izrade Procjene ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća izvršena je detaljna analiza trenutne organizovanosti i osposobljenosti snaga za zaštitu i spašavanje, procijenjene su opasnosti koje na području općine mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, snage i sredstva koje se u datom momentu mogu staviti na raspolaganje u svrhu provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Programom razvoja općine i drugim planskim dokumentima koji će biti doneseni, osigurat će se neprekidan planski proces razvoja cjelovitog sistema zaštite i spašavanja na području općine, čime će se:

- unaprijediti provođenje Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju tu oblast,
- stvoriti uslovi za dugoročno planiranje i razvoj struktura civilne zaštite, njihovo opremanje, obučavanje i uvježbavanje za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja,
- osigurat će se racionalna, ravnomjerna, ekonomična i efikasna upotreba snaga i sredstava u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- obezbijedit će se bolja sigurnost ljudi i imovine na području općine, te uslovi za brži i efikasniji oporavak od posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- stvorit će se potrebne pretpostavke za blagovremeno pružanje pomoći susjednim i drugim općinama pogođenim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama, uz uspostavljanje međusobnih odnosa koji će omogućiti da i općina Tešanj zatraži i dobije pomoć drugih općina, ako bude ugrožena djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- obezbijediti će se pravovremeno, stručno i efikasno izvršavanje zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje pred strukture civilne zaštite postave strukture civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH.

Program razvoja općine koncipiran je u tri osnovna dijela Programa:

- 1. Politika razvoja zaštite i spašavanja:** kao osnovni dokument koji određuje opredjeljenja, pravce, kao i globalne okvire za izradu osnovnih dokumenata Programa razvoja općine za petogodišnji period.

Politika razvoja obuhvata: viziju razvoja i ciljeve razvoja, osnovna načela i opredjeljenja i područja razvoja sistema zaštite i spašavanja.

2. **Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja:** koji se zasnivaju na viziji i ciljevima utvrđenim u politici razvoja zaštite i spašavanja, a razrađuju se kroz određeni broj programa koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja.
3. **Posebni dokumenti o stanju sistema zaštite i spašavanja:** u sklopu čega su posebno obrađena slijedeća pitanja:
 - a) zaključci iz Procjene ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća,
 - b) podaci o stanju organizovanosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih nesreća,
 - c) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
 - d) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjericama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite,
 - e) osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju,
 - f) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje te druge smjernice kojima se unapređuje sistem zaštite i spašavanja na području općine,
 - g) plan obezbjeđenja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje za petogodišnji period, sa smjericama za izradu godišnjih planova.

I POGLAVLJE

1. POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE

Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara općine Tešanj (u daljem tekstu Politika razvoja) polazi od činjenice da je Bosna i Hercegovina složena država u kojoj je državni aparat organizovan na više nivoa, što je dovelo do reduciranja nadležnosti općine u pogledu korištenja, čuvanja i zaštite svih vrsta prirodnih i drugih resursa.

U odnosu na predratno stanje, na području općine Tešanj desila se devastacija resursa, došlo je do djelimičnog raspada sistema zaštite i spašavanja, a novom zakonskom regulativom krenulo se u rekonstrukciju postojećeg stanja. Kao produkt rata nastale su i druge direktne i indirektno posljedice, usporen je razvoj, a javljaju se poteškoće u provođenju reformi državnog aparata. Privredni razvoj općine Tešanj posljednjih godina inicira ubrzan razvoj sistema za zaštitu i spašavanje, i predstavlja garant materijalnog i finansijskog unapređenja ovog sistema.

Procjenom ugroženosti općine analizirane su i procjenjene mogućnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća sa posljedicama koje bi mogle nastati po ljude i materijalna dobra, te su iskazane potrebe za razvojem snaga i obezbjeđivanjem sredstava za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Usvojena je Strategija razvoja općine Tešanj za preiod 2007-2015. godina sa vizijom razvoja „Tešanj-Općina evropskog kvaliteta življenja, ekonomske snage i ekološke svijesti“.

Polazeći od činjenice da je cilj strateškog razvojnog planiranja integralni razvoj svrstan kroz strateške ciljeve, isti mogu presudno uticati na stvaranje vizije razvoja Programa zaštite i spašavanja općine Tešanj za planski period 2012 – 2016. godina.

1.1. VIZIJA RAZVOJA

Reorganizacijom i uvezivanjem postojećih upravnih i operativno–stručnih službi općine, štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite, te značajnijim uključivanjem preduzeća i građana u sistem civilne zaštite stvoriti uslove za provođenje preventivnih i operativno-stručnih mjera iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Popunjavanjem, opremanjem, obukom i uvježbavanjem struktura civilne zaštite organizovati mobilne, efikasne, racionalne i ekonomične snage spremne da blagovremeno odgovore na prijetnju od prirodnih i drugih nesreća u fazi sprečavanja djelovanja nesreće, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i provođenje mjera zaštite i spašavanja od općeg su interesa za općinu Tešanj. U slučaju pojave prirodne i druge nesreće svako je dužan pomagati u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima.

Razvoj sistema za zaštitu i spašavanje života i zdravlja ljudi i njihovo spašavanje, zbrinjavanje i liječenje utvrđuje se kao prioritet i obaveza svih nosilaca zaštite i spašavanja u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti koje se planiraju i provode.

Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizovati na način da se blagovremeno i efikasno može pružiti pomoć ugroženom stanovništvu i pristupiti zaštiti i spašavanju materijalnih dobara na teritoriji općine Tešanj, a po potrebi i na teritoriji drugih općina pogođenih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

1.2. CILJEVI RAZVOJA

Prvi strateški cilj

U cijelosti provesti započete aktivnosti na organiziranju, standardizaciji, popuni i opremanju općinskog organa uprave civilne zaštite i struktura civilne zaštite, te ih integrisati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja, koji će biti u stanju da djeluje i odgovori na sva potencijalna ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine, te da blagovremeno pruži pomoć drugim ugroženim općinama.

Rok: kraj 2014. godina

Nosioci: Općinski načelnik, Služba civilne zaštite.

Drugi strateški cilj

Implementirati, te u skladu sa potrebama općine ažurirati ili izmjeniti strateška i druga planska dokumenta općine kojima se obezbjeđuje plansko provođenje mjera iz oblasti gradnje, zaštite kulturno historijskih dobara, zaštite okoliša i dr., kao i dokumenata kojima se omogućava ubrzani ekonomski i svaki drugi razvoj općine.

Rok: Kontinuirano.

Nosilac: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, Općinski štab CZ i Služba civilne zaštite.

Treći strateški cilj

Normativno-pravno urediti oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz dijela nadležnosti općine, te u skladu sa iskustvima iz proteklog perioda zatražiti da se dorade zakonska i podzakonska rješenja iz oblasti zaštite i spašavanja iz dijela nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH.

Rok: Kontinuirano.

Nosilac: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, Općinski štab CZ i Služba civilne zaštite, Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Četvrti strateški cilj

Oslanjajući se na postojeće snage u općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja općine, dograditi postojeći sistem zaštite i spašavanja, tako da se dobije djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva.

Rok: Kontinuirano.

Nosilac: Općinski štab CZ, Služba CZ, općinske službe, mjesne zajednice, udruženja građana, pravna i fizička lica.

Peti strateški cilj

Pripadnike civilne zaštite i građane obučiti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima općine uvježbati za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Rok: Kontinuirano.

Nosilac: Općinski štab CZ, Služba CZ, Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Šesti strateški cilj

Polazeći od procjene da općina Tešanj može biti ugrožena djelovanjem mnogih vrsta prirodnih i drugih nesreća i u različitim vremenskim prilikama, povezati sa operativnim centrom civilne zaštite davaoce informacija koji su sposobni da blagovremeno i u svim vremenskim

prilikama predvide – uoče potencijalnu opasnost i da o tome obavijesti nadležne organe, odnosno da preduzme mjere iz svoje nadležnosti.

Rok: kraj 2013. godina.

Nocilac: Služba CZ, pravna lica (davaoci informacija), Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Sedmi strateški cilj

U slučajevima gdje već postoji vrlo ozbiljna ugroženost općine od ranijeg ili trenutnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (poplave, požari, klizanje i odronjavanje tla, kontaminiranost područja minama i ubojnim sredstvima, zagađenje okoliša, i sl.), planski provesti neophodne mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te pružiti pomoć stradalim da se ponovno integrišu u zajednicu.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, Općinski štab CZ, općinske službe, pravna lica, Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Osmi strateški cilj

Sistemske mjere općinskog organa uprave, mjesnih zajednica, pravnih i fizičkih lica koja gazduju i upravljaju imovinom, zemljištem, šumama i drugim resursima na području općine Tešanj kontinuirano provoditi uređenje teritorije općine, te stvoriti uslove za život koji će ublažiti migraciju stanovništva iz ruralnih područja u gradska i prigradska područja. Na ovaj način obezbjeđuje se zaštita i ekonomično korištenje resursa općine i kvalitetnije upravljanje teritorijom kao prostorom i privrednim potencijalom.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, općinske službe, kantonalna ministarstva.

Deveti strateški cilj

Dograditi sistem primarne zdravstvene zaštite stanovništva, na način koji će omogućiti da stanovništvo ruralnih i udaljenijih dijelova općine dobije kvalitetniju i pravovremenu zdravstvenu zaštitu, te da se stanovništvo upozna sa značajom blagovremenog provođenja preventivnih zdravstvenih mjera.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: JU Dom zdravlja, Kantonalno i Federalno ministarstvo zdravstva.

Deseti strateški cilj

Izboriti se za uspostavljanje efikasnog sistema za praćenje i sprečavanje pojave zaraznih bolesti kod životinja, njihovo iskorjenjivanje, te obezbijedi pravovremeno znanje stočnog fonda na području općine.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: veterinarske stanice, nadležna općinska služba.

Jedanaesti strateški cilj

Sistemske mjere općine i Zeničko-dobojskog kantona dugoročno riješiti pitanja odlaganja komunalnog, klaoničkog, građevinskog, farmaceutskog i drugih vrsta otpada, na ekonomski održiv način i u skladu sa zaštitom čovjekove okoline.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, JP Rad.

Dvanaesti strateški cilj

Provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja od općeg je interesa za općinu Tešanj, te će stoga njihovo finansiranje biti značajnije, a koje će se realizovati obezbjeđenjem posebnih sredstava iz budžeta općine, sredstvima od posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima od pomoći Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH i donatorskim sredstvima.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, kantonalna ministarstva, Kantonalna i Federalna uprava CZ.

Trinaesti strateški cilj

Sistemskim i kontinuiranim mjerama svih nadležnih državnih organa, pravnih i fizičkih lica koja upravljaju resursima, uz maksimalno učešće mjesnih zajednica i građana spriječiti i na zakonit način sankcionisati sve negativne pojave koje mogu prouzrokovati štetu po ljude i materijalna dobra ili oslabiti sistem zaštite i spašavanja.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinsko vijeće, općinske službe, pravna lica, inspekcija i policija.

Četrnaesti strateški cilj

Sistem zaštite i spašavanja općine graditi integrišući ga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH, s tim da se uvezuje i surađuje sa sistemima zaštite i spašavanja susjednih općina iz Federacije BiH i Republike Srpske.

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab CZ, Služba CZ i Kantonalna uprava CZ.

1.3. OSNOVNA NAČELA I OPREDJELJENJA

Ostvarivanje prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja općina vrši u skladu sa članom 29. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju) i drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara provodit će se u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom i međunarodnim pravom o zaštiti ljudi i životinja, zaštiti okoliša, zaštiti kulturnih, historijskih i drugih dobara od uticaja prirodnih i drugih nesreća, te u skladu sa međunarodno preuzetim obavezama BiH u ovoj oblasti.

Polazeći od obaveza općina u pogledu ostvarivanja prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja i potrebe izvršavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, iz dijela nadležnosti općine, osnovna načela i opredjeljenja u ovoj oblasti su:

- sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara su humanitarne, nepolitičke i antivojne naravi, tako da svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje, ako je prirodnom i drugom nesrećom ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- u slučaju kada zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima,
- sva pravna i fizička lica imaju pravo i obavezu da samostalno ili skupa sa drugima provode zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća,

- u slučaju kada zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti, te o mogućnosti izbijanja ili izbijanju nesreće obavjestiti operativni centar civilne zaštite, a po potrebi i druge,
- pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće po pravilu je besplatna,
- država i svi njeni nivoi vlasti brinu se po pravilu za pomoć, odnosno socijalnu i drugu zaštitu licima koji je sami sebi ne mogu osigurati,
- planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kontinuirana su obaveza i prioritet svih struktura zaštite i spašavanja,
- informacije o opasnostima koje prijete od prirodnih i drugih nesreća moraju blagovremeno biti dostupne građanima i pravnim licima zajedno sa uputstvima kako da postupe radi samozaštite i zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- pravna i fizička lica koja su vlasnici ili upravljaju imovinom (zemljište, objekti, uređaji, postrojenja i dr.) dužni su ih držati u ispravnom stanju zaštićene i uređene, te na zahtjev općinskog štaba CZ i Službe CZ staviti na raspolaganje strukturama civilne zaštite za potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima,
- u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće svako pravno i fizičko lice je nadležno i odgovorno za provođenje mjera zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, podzakonskim aktima, Programom i Planom zaštite i spašavanja općine i drugim aktima u poslovima iz dijela svoje nadležnosti,
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizovati tako da su osposobljene da u slučaju prirodne i druge nesreće mogu da djeluju brzo i efikasno, s tim da upotreba snaga i sredstava treba biti srazmjerna sa ugroženošću ljudi i materijalnih dobara, odnosno sa posljedicama koje su nastale ili mogu nastati djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje planirati i organizovati u skladu sa Procjenom ugroženosti općine, procjenama ugroženosti pojedinih područja i procjenama ugroženosti pravnih lica i dostupnim materijalno–finansijskim i drugim mogućnostima nosioca planske dokumentacije,
- čuvanje i racionalnu upotrebu sredstava predviđenih za zaštitu i spašavanje, između ostalog, provoditi primjenom opredjeljenja da svako pravno i fizičko lice koje namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje ugroženost ili troškove dodatnog provođenja mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu trebaju platiti troškove koji tom prilikom nastanu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o obligacijama,
- službe za zaštitu i spašavanje, jedinice i povjerenike civilne zaštite organizovati za obavljanje zadataka zaštite i spašavanja u slučajevima kada u okviru redovne djelatnosti nisu razvijeni kapaciteti potrebni za sveobuhvatno provođenje mjera zaštite i spašavanja, ili kada ti kapaciteti nisu dovoljni,
- pripadnici struktura za zaštitu i spašavanje i drugi koji učestvuju u provođenju mjera zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom imaju pravo na zaštitu na radu, o čemu brigu vode njihovi osnivači, poslodavci ili naredbodavci, a u slučaju povrede prilikom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja imaju i pravo na liječenje ili obeštećenje,

- osiguranju imovine i lica, kao jednoj od zaštitnih mjera, posvetiti posebnu pažnju, naročito kada se radi o vrijednoj sofisticiranoj opremi i uređajima,
- provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u miru zasnivat će se na opremljenoj i osposobljenoj strukturi zaštite i spašavanja općine, ustanova i pravnih lica koja posluju na teritoriji općine, koja će po potrebi biti pomognuta snagama i sredstvima susjednih općina, Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH,
- snage za zaštitu i spašavanje u slučaju rata obavezne su pomoći provođenje humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama,
- kada kapaciteti općine, Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH nisu dovoljni za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja potrebno je, u skladu sa važećim propisima, planirati korištenje i raspored ljudski snaga i materijalnih sredstava Oružanih snaga BiH, kao i drugih državnih organa sa nivoa Bosne i Hercegovine,
- operativno-planska rješenja koja se odnose na Planove zaštite i spašavanja moraju biti jednostavna, lako razumljiva i provodiva, što će se postići simulacijom konkretnih opasnosti i praktičnih rješenja koja su predviđena za određenu situaciju,
- kod izrade i primjene planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća maksimalno se koristiti preventivnim pristupom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja, te voditi računa o efikasnošću i ekonomičnošću,
- kod izrade planova zaštite i spašavanja i drugih operativno-planskih dokumenata općine potrebno se pridržavati pravila da se pravovremeno zaštitimo od poznatih rizika,
- u skladu sa mogućnostima općine planirati pomoć susjednim i drugim općinama ugroženim djelovanjem prirodnih i drugim nesrećama,
- u svim fazama planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera na sistemski način uključivati pravna i fizička lica sa područja općine, čime će se poboljšati njihova obavještenost, poboljšat će se sistem planiranja i ojačati potreba učeća u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

1.4. PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Za uspješnu organizaciju sistema zaštite i spašavanja veoma je bitno da se sve pojave prate, analiziraju i upoređuju sa ranijim iskustvima, te da se kod prikupljanja i analize podataka o opasnostima koriste savremene tehnologije radi lakšeg vrednovanja i distribucije podataka. U takvim uslovima planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja je lakše, racionalnije i efikasnije te predstavlja izvodljiv i isplativ način da se osigura efikasno suočavanje sa opasnostima i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Pravovremenim i efikasnim djelovanjem snaga i sredstava radi preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara, kvalitetnim rukovođenjem i upravljanjem u vrijeme izbijanja i djelovanja prirodnih i drugih nesreća, te sistemskim mjerama oporavka nastoje se spasiti život, zdravlje ljudi i životinja, pojava naknadnih lančanih nesreća kao i spriječavanje ili pak ublažavanje nastanka socijalnih, ekonomskih, sigurnosnih, političkih i drugih poremećaja.

Razvoj sistema zaštite i spašavanja treba omogućiti efikasnu saradnju nosioca planiranja, jače veze između različitih stručnih profesionalnih i dobrovoljnih jedinica i grupa i veću i djelotvorniju podršku stanovništva u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Program razvoja će omogućiti da se racionalno i efikasno koriste postojeće snage, tako što će stvoriti uslove za integrisanje postojećih snaga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja i što će predvidjeti i obezbijediti operativni razvoj namjenskih (nedostajućih) kapaciteta zaštite i spašavanja.

Program razvoja zaštite i spašavanja omogućiti će izradu planova zaštite i spašavanja zasnovanih na Procjeni ugroženosti općine, redovno godišnje ažuriranje tih planova, te izradu i realizaciju akcionih planova, konkretnih programa i projekata značajnih za zaštitu i spašavanje. Programom će se povećati odgovornost svih učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja, definisat će se nadzor nad provođenjem mjera i postupaka i omogućit će se jače ispoljavanje inicijative u pravcu poboljšanja ranije prihvaćenih rješenja.

Uspješna realizacija Programa zaštite i spašavanja postignut će se svakodnevnim timskim radom, donošenjem i provođenjem racionalnih propisa i planova, te se s toga zaštita i spašavanje općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća može planirati kroz dvije faze:

1. fazu smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, koja obuhvata slijedeća područja razvoja:
 - preventivne mjere za slučaj prirodnih i drugih nesreća,
 - ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća, kao dio područja preventive,
 - spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća.
2. fazu odgovora u toku izbijanja i djelovanja prirodne i druge nesreće, koja obuhvata:
 - mjere odgovora (interventna mjera),
 - mjere oporavka (konsolidacija i stabilizacija stanja).

1.4.1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća

1.4.1.1. Preventiva za slučaj prirodne i druge nesreće

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažnija aktivnost svih nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti u vezi sa izbijanjem i djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

Preventivno djelovanje ima za cilj da utiče na prirodne i druge nesreće u smislu: da se spriječi nastanak prirodne i druge nesreće, smanji njeno djelovanje (ako je nije moguće spriječiti), da se smanji rizik, odnosno ublaže posljedice po ljude i materijalna dobra, te da se što je moguće prije otkloni izvor ugrožavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Procjenom ugroženosti, Programom razvoja i Planovima zaštite i spašavanja općine, će planirati i provoditi: općinski organ uprave, mjesne zajednice, sva pravna i fizička lica, ustanove i odjeljenja pravnih lica na području općine Tešanj.

Težište aktivnosti kod planiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja treba usmjeriti na:

- dogradnju normativno-pravnog okvira neophodnog za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja,

- uspostavljanje funkcionalne, efikasne i ekonomične strukture snaga za zaštitu i spašavanje i isplativog/održivog načina finansiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- otklanjanje i blagovremeno uočavanje svih izvora opasnosti koji mogu izazvati ili pospješiti negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
- organizaciju kontinuiranog i efikasnog praćenja, koordinacije i pomaganja mjera koje na području općine organizuju i provode državne službe i ustanove iz oblasti preventivne zaštite,
- organizaciju i uvježbavanje sistema praćenja pojava, odnosno obavještanje i uzbunjivanje stanovništva u slučaju prirodnih i drugih nesreća,

Planiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pored mjera planiranih u Programu i planovima zaštite i spašavanja, ostvarit će se kroz:

- planiranje i replaniranje Strategije razvoja općine,
- prostorno, urbanističko-građevinske i druge planove općine, Zeničko-dobojskog kantona, Federacije BiH i države BiH,
- projekte i akcije općinskih službi, državnih službi i ustanova, udruženja građana, preduzeća, mjesnih zajednica i drugih,
- planove regulacije i uređenja korita rijeka, planove uređenja šuma i poljoprivrednih površina,
- zabranu preduzimanja mjera i radnji koje mogu izazvati nastanak nesreće, ili pojačati njeno negativno dejstvo,
- mjere kontrole, inspekcijskog i drugog nadzora u svim oblastima planiranja i izvršavanja zakonskih i podzakonskih propisa,
- planiranje i provođenje obuke štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite, obuke profesionalnih jedinica, članova udruženja građana i građana.

Planiranjem i provođenjem mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća obuhvatit će se sve oblasti preventivne i operativne zaštite, s tim da težište treba usmjeriti na mjere zaštite od opasnosti na područja gdje je procijenjeno da na određenom mjestu prijeti opasnost od: klizanja i odronjavanja tla, poplave, zemljotresa, rušenja objekata, požara, epizootije, zoonoze, zagađivanja zemlje, vode i vazduha, većih saobraćajnih i avio nesreća, epidemija i drugih nesreća.

Preventivnu zaštitu od nesreća koje već duži period prijete životima i zdravlju ljudi i životinja (mine, neeksplozirana ubojna sredstva, epizootije i sl.) i koje u skoroj budućnosti nismo u stanju eliminisati, potrebno je provoditi na način koji će omogućiti odvijanje svakodnevnih, ali prije svega bezbjednih aktivnosti stanovništva. Za uspješnost mjera preventive kod ovih, već postojećih, izvora prijetnji izuzetan značaj imaju mjere pravilnog i pravovremenog informisanja ugroženih, upozorenja, obuka, zabrana kretanja u ugroženim područjima i sl.

1.4.1.2. Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća

Negativni učinci prirodnih i drugih nesreća proizvode direktne i indirektnu štetu po ljude i materijalna dobra, s tim da zaustavljanje jedne nesreće ne znači da se neće pojaviti druga (nova ili popratna nesreća) koja će nastaviti štetno djelovanje.

Stoga je strateška orijentacija općine Tešanj u ovom području usmjerena na operativno-stručne mjere koje imaju cilj da blagovremeno spriječe ili ublaže jačinu udara i rušilačko djelovanje prirodne i druge nesreće na području općine, kao i njeno štetno djelovanje na susjedne općine.

Primjenom konkretnih mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća faktički se ojačavaju preventivne mjere zaštite i spašavanja, koje su grupisane u:

a) Normativno–stručne mjere

U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:

- analizu i blagovremenu izmjenu i dopunu normativno-pravnog okvira koji uređuje oblast praćenja i sprječavanja negativnih pojava koje mogu uzrokovati pojavu opasnosti,
- razvijanje svijesti o potrebi primjene naučno–stručnih dostignuća u procesima planiranja za potrebe gradnje, razvoja i strateškog planiranja, odnosno u fazi korištenja i održavanja izgrađenih objekata i sistema,
- izmjenu prostornih i drugih planova koji otežavaju ili onemogućavaju uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- organizaciju funkcionalnog nadzora i kontrole nad provođenjem mjera i postupaka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- osiguranje finansijske i druge podrške pravnim i fizičkim licima koja organizovano provode preventivne i operativne mjere zaštite i spašavanja,
- obuku i uvježbavanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva za slučaj potrebe izmještanja i evakuacije, pružanje pomoći stradalim, preduzimanje mjera ublažavanja djelovanja nesreća i druge praktične obuke i vježbe,
- efikasno uzbunjivanje i organizovanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva, pripremu i provođenje efikasnog odgovora na opasnosti prirodnih i drugih nesreća,
- organizaciju i održavanje kapaciteta za privremeno sklanjanje ugroženih i stradalih,
- pravovremeno osiguranje materijalno-finansijskih i drugih sredstava neophodnih za uspješno provođenje mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

b) Stručne građevinsko-tehničke mjere

U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:

- pravovremeno preduzimanje operativnih mjera radi sprječavanja pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća (regulacija korita rijeka i potoka, izgradnja nasipa, uređenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta i dr.),

- planskim uklanjanjem građevinskih i drugih objekata koji mogu prouzrokovati ili pospješiti pojavu prirodne i druge nesreće (objekti u vodnom pojasu, zapreke u rijekama, skladišta opasnih materijala i dr.),
- blagovremenim ispitivanjem mogućih pojava opasnosti (klizanje i odronjavanje tla, zarazne bolesti, obrušavanje objekata i sl.), te blagovremenim otklanjanjem uzroka štetnog djelovanja,
- mjerama zabrane odvijanja započetih aktivnosti koje imaju štetan utjecaj na ljude i materijalna dobra kombinovane sa mjerama (naredbama) za otklanjanje nastalih posljedica i eliminaciju izvora opasnosti (u oblasti gradnje, planiranja izgradnje i upravljanja svim vrstama otpada i dr.),
- preduzimanjem i drugih operativnih građevinsko-tehničkih mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

1.4.1.3. Spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na razvijenost sistema zaštite i spašavanja i stalno praćenje i analiziranje mogućnosti njihovog izbijanja i djelovanja, vrlo često iznenade nosioce planiranja zaštite i spašavanja, te je potrebna stalna dogradnja ovog sistema.

Općinski organ uprave je odgovoran za dogradnju i očuvanje stabilnosti i funkcionalnosti državne vlasti na nivou općine, kao i za stvaranje osnovnih uslova za nesmetano funkcionisanje drugih državnih organa sa sjedištem na području općine u uslovima prirodnih i drugih nesreća.

U tom smislu se pred nositelje planiranja (općinski organ uprave, mjesne zajednice, preduzeća, ustanove, udruženja građana i druge) postavlja zahtjev za postizanje spremnosti za brz i efikasan odgovor u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Spremnost će se postići formiranjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem štabova, službi i povjerenika civilne zaštite, njihovim pravilnim teritorijalnim rasporedom, realnim planiranjem i dosljednim provođenjem planiranih mjera.

Težište razvojnog usmjerenja spremnosti treba usmjeriti na najosjetljivije komponente sistema zaštite i spašavanja:

a) Organizacija i planiranje zaštite i spašavanja

Postaviti tako da sadrži jasnu i sveobuhvatnu, a istovremeno realno provodivu, politiku zaštite i spašavanja baziranu na pozitivnim zakonskim propisima, sposobnu da se brzo i kvalitetno prilagodi djelovanju u datim uslovima.

Organizacijom i planiranjem zaštite i spašavanja, posebno, obezbijediti jasnu i funkcionalnu organizacionu strukturu snaga za zaštitu i spašavanje za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pogotovo u uslovima kada se javi potreba za brzim - hitnim odgovorom (npr. u slučaju potrebe izmještanja ili evakuacije stanovništva).

b) Resursi

Resurse u oblasti zaštite i spašavanja prevashodno čine ljudi, zatim objekti i sistemi za praćenje i upozoravanje na opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima, objekte i sisteme za operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, te svi drugi resursi koji bi mogli biti korišteni u akcijama zaštite i spašavanja (oprema, sredstva, zalihe, logistički centri i sl.).

c) Operativni centar civilne zaštite

Popunjenost lične i materijalne formacije centra, kompetentnost, obučenosť i osposobljenosť kadrova koji rukovode ili informacijama opslužuju centar, razvijenosť i uvježbanosť sistema za praćenje i dojavljivanje o opasnostima da brzo i kvalitetno primi i prosljedi informaciju, uputstva, naredbe i sl.

d) Obuka i uvježbavanje sistema zaštite i spašavanja

Podrazumjeva sve strukture civilne zaštite, uključujući i građane kod kojih se mora razviti i ojačati svijest o opasnostima i rizicima mogućeg nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Obukom i vježbom sistema zaštite i spašavanja treba pokazati da se organizovano može djelovati na prirodne i druge nesreće, bar u dijelu ublažavanja posljedica ili blagovremenog sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, što proizvodi psihološki pozitivan element za nosioca planiranja mjera zaštite i spašavanja.

e) Koordinacija svih nosilaca planiranja i učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja

Mora biti zasnovana na programima i planovima zaštite i spašavanja i obavezama koje proističu za nosioce planiranja zaštite i spašavanja i direktne izvršioce određenih mjera zaštite i spašavanja i organizovana tako da je u stanju nadomjestiti određene specifične nedostatke sistema zaštite i spašavanja (preraspodjelom poslova i obaveza, preraspodjelom snaga i sredstava, traženje pomoći i sl.).

Pripravnosť i spremnosť za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća praktično predstavljaju jedinstveno područje razvoja sistema zaštite i spašavanja, jer su međusobno zavisni i od njihove kvalitete zavisi uspjehosť operacija brzog i adekvatnog odgovora na prirodne i druge nesreće i opasnosti koje ih prate.

Efikasna pripravnosť i spremnosť za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća zavisi od pravilnog procjenjivanja opasnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na određenom području, procjene potreba i mogućnosti za provođenjem određenih mjera zaštite i spašavanja, procjene snaga i sredstava neophodnih za brzo djelovanje u datim okolnostima (planovi, snage, sredstva, oprema, komunikacija, koordinacija, pomoć i sl.), s tim da je vrlo važno obezbijediti obučenosť i uvježbanosť snaga za brzo djelovanje u konkretnim situacijama (poplava, požar širih razmjera i dr.).

U cilju postizanja efikasne pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća, u dugoročno razvojnom pogledu, posebnu pažnju je potrebno posvetiti slijedećim elementima priprema:

- popuni štabova, službi, jedinica i imenovanjima povjerenika civilne zaštite, angažovanjem odgovarajućeg kadra (kvalifikaciona, polna, starosna, zdravstvena struktura), njihovim obučavanjem i usavršavanjem za oblast zaštite i spašavanja,
- uspostavljanju i stalnom ažuriranju baze podataka značajne za zaštitu i spašavanje i njenom blagovremenom prezentovanju zainteresovanim nosiocima planiranja mjera zaštite i spašavanja, ugroženim područjima i ljudima,
- razvijanju sistema blagovremenog upozoravanja i prijenosa instrukcija i uputstava, posebno kada se radi o prenošenju tehničkih informacija o pojedinim opasnostima i uputstava kako se preventivno zaštititi,

- izgradnji specijalizovanih komunikacijskih i drugih sistema za podršku upravljanju procesom govora, podataka, dokumenata i sl.,
- osiguranju namjenskih zaliha neophodnih za efikasan brzi odgovor, posebno u fazi smanjenja rizika od nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- vježbama simulacije radi provjere efikasnosti rješenja predviđenih planovima zaštite i spašavanja.

1.4.2. Faza odgovora na prirodne i druge nesreće i oporavka nakon prestanka istih

1.4.2.1. Odgovor

Sve pripreme cjelokupne društvene zajednice za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća imaju za cilj da se postigne spremnost na brz i adekvatan odgovor na izazove i opasnosti koje nastaju djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i predstavljaju srednje razvojno područje zaštite i spašavanja.

Mjere odgovora (interventne mjere) su mjere koje se preduzimaju neposredno prije nastanka prirodne i druge nesreće, tj. odmah nakon uzbunjivanja sistema zaštite i spašavanja na prirodnu ili drugu nesreću, ili neposredno nakon udara prirodne i druge nesreće.

Ove mjere težišno se usmjeravaju na zaštitu i spašavanje ljudi i životinja i zaštitu i spašavanje materijalnih dobara od štetnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (izmještanjem i evakuacijom, formiranjem brana i nasipa za odbranu od poplave i sl.).

Dosadašnja iskustva su pokazala da se mjere odgovora izvode u krajnje složenim uslovima, da je njihova realizacija otežana, često privremeno ili trajno onemogućena, te s toga zahtijevaju dobru obučenosť, uvježbanost i požrtvovanost ljudstva koje ih izvršava.

Efikasnim odgovorom na prirodne i druge nesreće postiže se psihološki utjecaj za djelovanje kod lica pogođenih prirodnom i drugom nesrećom, smanjuje se broj staradalih, olakšavaju se teškoće i patnja stanovništva pogođenog djelovanjem nesreća, umanjuju se materijalni gubici, odnosno brže i efikasnije se stvaraju osnovni uslovi za život i rad zajednice.

a) Faktori koji utiču na efikasnost odgovora

Efikasan odgovor na prirodne i druge nesreće zavisi o nizu faktora, ali je posebno potrebno naglasiti sljedeće:

- rasprostranjenost mreže osmatranja, javljanja i uzbunjivanja i njegove uvezanosti sa Operativnim centrom civilne zaštite općine Tešanj i susjednim općinama, te od efikasnosti uočavanja i prijenosa informacija o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća,
- sposobnosti sistema zaštite i spašavanja da brzo, efikasno i realno procjeni mogućnost nastanka i djelovanja prirodne i druge nesreće i moguće opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima,
- brzo i efikasno aktiviranje planova zaštite i spašavanja, uz racionalnu upotrebu snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje,
- pripremljenost i osposobljenost stanovništva, posebno onog dijela pogođenog nesrećom, da djeluje radi samozaštite i uzajamne zaštite od prirodnih i drugih nesreća,

- obučenosť, sposobnosť i iskustva lica koja upravljaju mjerama odgovora na prirodne i druge nesreće, te o njihovom pravovremenom upućivanju u ugrožena područja,
- efikasno prikupljanje, obrada i saopštavanja informacija o prirodnim i drugim nesrećama, posljedicama koje mogu nanijeti ili su već nanijele štete, bez širenja straha i panike,
- mogućnosť korištenja komunikacija, posebno putnih i mogućnosť brzog iznalaška alternativnih rješenja za korištenje istih,
- organizovane planske evakuacije ili izmještanja ugroženog stanovništva i materijalnih dobara,
- blagovremene pomoći sistema zaštite i spašavanja Zeničko-dobojskog kantona, Federacije BiH, države BiH i drugih državnih organa, pogotovo onih koji raspolažu odgovarajućom opremom i sredstvima za zaštitu i spašavanje (helikopteri, transportna vozila, zalihe i sl.).

b) Vidovi odgovora

U uslovima kada zaprijeti ili nastane prirodna ili druga nesreća, zavisno o složenosti konkretne situacije neophodno je procjeniti upotrebu sljedećih vidova odgovora na prijeteće opasnosť:

- u stanje pripravnosť staviti, ili pokrenuti „interventni“ sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara (djelimično ili u cijelosti),
- brzim sistemskim mjerama i upotrebom sistema za osmatranje, uzbunjivanje i javljanje, a po potrebi i od drugih pravnih i fizičkih lica, prikupiti, analizirati i procjeniti podatke o mogućoj prijetoj ili već nastalim prirodnim i drugim nesrećama sa svim potrebnim pokazateljima (vanredna procjena ugroženosťi određenog područja ili općine u cjelini),
- procjeniti potrebe za upotrebu snaga i sredstava zaštite i spašavanja i obezbijediti adekvatan odgovor opasnosťima koje prijete ili koje su već izazvale određene posljedice,
- organizovati plansko izmještanje ili evakuaciju ljudi i materijalnih dobara iz ugroženog područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećam,
- obezbijediti korištenje komunikacija prema prioritetima, te osigurati puteve za snabdijevanje i evakuaciju – izmještanje,
- provesti interventne mjere za spriječavanje ili ublažavanje posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća (formiranje nasipa radi odbrane od poplave, presjecanje požara, namjensko rušenje teško oštećenih objekata i sl.),
- preduzeti mjere radi spriječavanja pojave popratnih oblika prirodnih i drugih nesreća (požari i strujni udari zbog eventualnog pada dalekovoda, pad helikoptera u naseljenom dijelu – eksplozije i sl.),
- organizovati pronalazak i spašavanje stradalih iz ruševina, bujica rijeka, prijevoznih sredstava i dr.,
- obezbijediti pravovremenu i adekvatnu medicinsku pomoć za povrijeđene i asanaciju terena kada ima poginulih,

- obezbijediti smještaj za stradale, njihovu ishranu, medicinski tretman i redovno održavanje higijene,
- organizovati osposobljavanje putnih i drugih komunikacija za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja i druge potrebe, prema prioritetima,
- obezbijediti potrebne količine pitke i tehničke vode za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i druga materijalna sredstva,
- osigurati područje od svih vidova zloupotrebe nastale situacije (krađe, pljačke, pogrešne i neovlaštene primjene mjera zaštite i spašavanja ili vršenja nedozvoljenih radnji pod izgovorom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja),
- redovno i adekvatno informisanje stanovništva o nastanku prirodnih i drugih nesreća i posljedica koje su nastale, te izvještavanje nadležnih državnih organa,
- preduzimanje mjera koje jačaju moral stanovništva pogođenog nesrećom, stanovništva u susjedstvu ali i drugih,
- o svim preduzetim mjerama uredno voditi evidenciju, posebno kada su u pitanju nestale, izmještene ili evakuisane osobe,
- raditi na ponovnom spajanju porodica pogođenih prirodnim i drugim nesrećama,
- organizovati rad komisija za procjenu šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i stvoriti uslove za njihov bezbjedan i efikasan rad.

Dosadašnja iskustva u području odgovora na prirodne i druge nesreće pokazuju da se u više oblasti preventivnog i operativnog djelovanja radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara javljaju ozbiljni problemi, koji otežavaju ili čak onemogućavaju provođenje mjera zaštite i spašavanja.

c) Problemi u procesu planiranja efikasnog odgovora

U procesu planiranja mogu se pojaviti različiti problemi, te im je iz tog razloga potrebno posvetiti posebnu pažnju, naročito kada je u pitanju:

- neuhodanost sistema organizacije lokalne samouprave, posebno u dijelu koji se odnosi na organizaciju i funkcionisanje mjesnih zajednica i izvršavanje obaveza iz djela njihove nadležnosti iz oblasti zaštite i spašavanja,
- nedostatak realno provodivih planova na svim nivoima planiranja zaštite i spašavanja i nedovoljna zastupljenost mjera zaštite i spašavanja u planovima općinskih službi i preduzeća koja posluju na teritoriji općine Tešanj,
- nepostojanje robnih rezervi Zeničko-dobojskog kantona na koje se oslanja općina,
- nepostojanje osmatračke mreže za praćenje i dojavljivanje opasnosti od nastanka prirodnih i drugih nesreća,
- tehnički nedostaci osmatračke mreže i Operativnog centra civilne zaštite da brzo i efikasno prime, obrade i prosljede informacije o nesrećama,

- neopremljenost štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite potrebnim materijalno-tehničkim sredstvima,
- nedovoljna koordinacija pravnih i fizičkih lica koja organizovano ili samoinicijativno provode preventivne ili operativne mjere zaštite i spašavanja (svako prema svojim planovima ili „na svoju ruku“),
- nezainteresovanost pravnih i fizičkih lica za provođenje mjera zaštite i spašavanja sebe i drugih, jer se u određenim slučajevima nastoji sve komercijalizirati,
- nedozvoljavanje ili ometanje provođenja mjera zaštite i spašavanja (npr. preusmjeravanja plavnog vala na livade radi smanjenja snage istog, organizovanog provođenje oborinskih voda i sl.),
- prenošenje netačnih informacija o nastanku prirodnih i drugih nesreća, opasnostima koje od njih prijete, posljedicama koje su već nastale, mjerama koje se preduzimaju i sl.,
- poteškoće koje se javljaju prilikom procjenjivanja šteta zbog sistemskih nedostataka (nepostojanje podataka o ranijoj vrijednosti oštećenog objekta i sl.),
- odbijanje ljudi da čak i privremeno napuste svoje domove kada zaprijeti izbijanje ili izbije prirodna i druga nesreća,
- teške psihičke, socijalne, sigurnosne, ekonomske i druge posljedice koje nastaju djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- nedovoljna koordinacija nadležnih državnih organa posebno u dijelu koji se odnosi na blagovremeno upućivanje pomoći područjima pogođenim djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- neodgovarajuće dostavljanje pomoći ugroženom stanovništvu (neodgovarajući artikli, istekli rokovi upotrebe), te na drugi veoma bitni faktori.

1.4.2.2. Oporavak

Oporavak područja i društvene zajednice pogođene djelovanjem prirodne i druge nesreće je sistemsko–planski proces kojim državna zajednica pomaže postizanje odgovarajućeg nivoa funkcionisanja društvene zajednice (život, rad i razvoj) na području pogođenom djelovanjem nesreća.

Oporavak u pravilu treba planirati kao jedinstven i koordiniran proces državnih i drugih organa koji učestvuju ili mogu uzeti učešće u realizaciji određenih planova oporavka, stim da se planiraju kratkoročne (hitne) mjere oporavka kojima se u prvoj godini nakon nesreće stvaraju uslovi za život i rad stanovništva pogođenog nesrećom, koji se kasnije poboljšavaju dugoročnim planovima oporavka (period 5-10 godina).

Neke od razvojnih faza oporavka (rehabilitacija, rekonstrukcija, uređenje zemljišta i sl.) treba izvršavati planski u sklopu obavljanja redovnih poslova i djelatnosti.

Efikasnost procesa oporavka, u pravilu, zavisi od uspješnosti provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja i od uspješnosti pravovremenog odgovora na prirodne i druge nesreće (bolje pripreme i efikasniji odgovor – manje štete i potrebe za saniranjem istih).

Proces oporavka pogođenog područja i društvene zajednice je sam po sebi izuzetno složen i zahtjevan proces, te je stoga u procesu planiranja i realizacije mjera oporavka posebnu pažnju potrebno posvetiti slijedećem:

- da se za potrebe planiranja oporavka detaljno sagleda stanje i potrebe na ugroženom području, te da se prikupe, obrade i analiziraju svi potrebni podaci,
- da se na bazi tako urađenih analiza, angažovanjem odgovarajućeg stručnog kadra, sačine planovi i projekti oporavka sa konkretizovanim nosiocima, rokovima, načinom i fazama obezbjeđenja potrebnih sredstava,
- da se stvore potrebni uslovi da specijalizovana i druga preduzeća mogu realizovati vlastite planove i programe koji utiču na oporavak (sanacija mostova i puteva radi omogućavanja popravke dalekovoda, PTT vodova, vodovoda i sl.),
- da se obezbijedi liječenje i rehabilitacija osoba pogođenih nesrećom, radi njihovog što bržeg integrisanja u zajednicu, radi čega je potrebno pravovremeno osposobiti ili ojačati strukturu organizacije zdravstvene zaštite, komunalne operative, službe higijensko-epidemiološke zaštite, građevinske operative, veterinarske djelatnosti i sl.),
- da se planiraju i provedu mjere koje će spriječiti ili ublažiti posljedice ponovljenog udara prirodne i druge nesreće na ranije pogođenom području, jer ponovljeni udari, po pravilu, nanose više štete pogođenom području,
- da se obezbijedi odgovarajući privremeni smještaj izmještenog i evakuisanog stanovništava i stvore uslovi da sa izmještenog mjesta mogu izvršavati svoje redovne obaveze (odlazak na posao, u školu i sl.),
- da se izvrši analiza i kontrola procijenjenih šteta,
- da se mjere oporavka planiraju i provode prema prioritetima i uz punu koordinaciju svih nadležnih državnih organa i učesnika u procesu oporavka.

1.4.2.3. Provedba

Polazeći od činjenice da Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća treba da da rješenja za probleme koji su naglašeni zaključcima Procjene ugroženosti općine, uspješno provođenje Politike razvoja zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažniji cilj.

1.4.2.4. Nosioci provedbe Politike razvoja zaštite i spašavanja

Programom razvoja zaštite i spašavanja općine utvrđena je Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja općine, te su određeni strateški ciljevi razvoja zaštite i spašavanja koji zajednički realizuju Općinsko vijeće, Općinski načelnik i općinske službe uprave, mjesne zajednice i druga pravna i fizička lica na području općine, s tim da posebnu obavezu, u smislu koordinacije realizacije planova i programa zaštite i spašavanja, ima Služba civilne zaštite i Općinski štab civilne zaštite.

Posebnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije zaštite i spašavanja općine imaju općinske službe za upravu, koje redovnim koordiniranim aktivnostima trebaju osigurati provođenje zacrtanih ciljeva.

Ključnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije razvoja zaštite i spašavanja imaju Općinsko vijeće, Općinski načelnik i Služba za civilnu zaštitu, koji kroz proces planiranja i realizacije Politike i Strategije trebaju stvoriti uslove za razvoj sistema zaštite i spašavanja (osiguravanjem odgovarajuće organizacije, pravilnim kadrovskim odabirima nosilaca poslova, obezbjeđenjem materijalno–finansijskih sredstava i dr.).

Općina, u smislu provođenja preventivnih, a posebno operativnih mjera zaštite i spašavanja, predstavlja ključni faktor u državnoj organizaciji u realizaciji konkretnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

1.4.2.5. Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja

Zakonom o zaštiti i spašavanju u članu 179. je određen način finansiranja civilne zaštite iz šest izvora finansiranja, a u članu 184. ovog Zakona određene su obaveze koje finansira općina.

Detaljnou analizom zakonskih mogućnosti i obaveza općine u pogledu finansiranja obaveza u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, utvrđeno je da općina Tešanj za finansiranje razvoja Programa zaštite i spašavanja, planova, projekata i akcija može koristiti:

1. sredstva budžeta BiH, Federacije BiH i Zeničko-dobojskog kantona,
2. sredstva Budžeta općine Tešanj,
3. sredstva ostvarena na nivou općine po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
4. sredstva ostvarena na nivou Federacije BiH po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
5. budžetska sredstva svakog nositelja planiranja mjera zaštite i spašavanja, kako za fazu preventivne zaštite tako i za fazu operativne zaštite,
6. sredstva namijenjena za realizaciju specijalnih projekata koja obezbjeđuje međunarodna zajednica,
7. sredstva donacija, dobrovoljnih priloga i druga zakonita sredstva.

Mjere kojima se planira obezbjeđenje sredstava za realizaciju Politike i Strategije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća moraju biti planirane na realnim pokazateljima i uz potpuno uvažavanje propisa koji uređuju oblast finansija, te kroz detaljno upoznavanje sa projektima određenih subjekata, uslovima njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

Općina treba osigurati kvalitetne pripreme za izradu projekata sa kojima se može aplicirati za druga sredstva, a kojima se omogućava realizacija Politike i Strategije zaštite i spašavanja.

II POGLAVLJE

2. STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

2.1. UVODNI DIO

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja zasnivaju se na viziji i strateškim ciljevima ovog Programa, a njihova realizacija se obezbjeđuje konkretnim programima koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Utvrđivanjem strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja i definisanjem konkretnih programa zaštite i spašavanja nastoji se izgraditi ili ojačati svijest o potrebi razvoja sistema zaštite i spašavanja općine i pretvoriti je u dugoročno održiv koncept izgradnje i razvoja sistema zaštite i spašavanja.

Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja treba se dograđivati i usaglašavati sa dugoročnim socijalno–ekonomskim, sigurnosnim i drugim interesima, što se može postići pravovremenim usklađivanjem strateških ciljeva i konkretnih programa koji ih prate.

Usmjereno djelovanje šire društvene zajednice radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća podrazumijeva:

- razlikovanje posebnih područja razvoja zaštite i spašavanja,
- razlikovanje namjenski formiranih organa, službi i tijela (nosilaca planiranja) koji su formirani radi ostvarivanja posebnih funkcija (operativno stručni organi civilne zaštite), od ostalih općinskih službi i tijela,
- svjesnost da su navedeni organi, službe i tijela formirani radi ostvarivanja osnovne uloge – planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Program razvoja zaštite i spašavanja objašnjava i razrađuje način ostvarivanja strateških ciljeva i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja, te za svaki strateški pravac definiše slijedeće:

1. presjek trenutnog (postojećeg) stanja u toj oblasti,
2. razvojnu viziju kroz četiri pravca djelovanja (preventivno djelovanje sa ublažavanjem posljedica, pripravnost i spremnost i odgovor – oporavak),
3. osnovne strateške pravce za ostvarivanje vizije (provedba) i
4. konkretne programe i akcijske planove.

Pregled trenutnog stanja organizovanosti struktura civilne zaštite detaljnije je opisan u Procjeni ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća, te se s toga u strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja ukratko pojašnjavaju razlozi utvrđivanja tih pravaca razvoja u odnosu na one pravce koji nisu prioriteti, s tim da se razvoj i u tim (već razvijenim pravcima) treba unaprijediti.

Za uspješno provođenje utvrđenih pravaca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je nastaviti realizaciju započetih projekata i definisati potrebu pripreme i realizacije novih, s tim da će

se za sve strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja definisati programi, projekti i akcije važni za zaštitu i spašavanje, odnosno način njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

2.1.1. Programi zaštite i spašavanja po oblastima

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja razrađuju se kroz određeni broj konkretnih programa koji se odnose na sve oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te se u realizaciju istih uključuje organ uprave općine, mjesne zajednice, štabovi, službe i povjerenici civilne zaštite, pravna i fizička lica, svako u dijelu svojih nadležnosti i zaduženja.

Raspored poslova, nadležnosti i odgovornosti za njihovo izvršavanje treba provesti u skladu sa nadležnostima, materijalno – finansijskim i drugim uslovima nosilaca poslova, vodeći računa o složenosti određenih projekata, njihovom značaju za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

U tom smislu je naročito potrebno definisati:

1. strateške projekte koje samostalno ili u saradnji sa drugim državnim organima višeg nivoa organizovanja provodi općina,
2. strateške projekte koje općina provodi u saradnji sa mjesnim zajednicama i pravnim i fizičkim licima sa područja općine,
3. strateške projekte čije će se provođenje zatražiti od nadležnih državnih organa, javnih i drugih preduzeća sa sjedištem ili organizacionim dijelovima na području općine, odnosno od organa i preduzeća kod kojih postoji zakonska obaveza za planiranje i uređenje određene oblasti zaštite i spašavanja,
4. razvojne projekte usmjerene na jačanje i razvoj određenog područja ili važnog segmenta tog područja (zaštita šuma, vodotoka i sl.),
5. razvojne projekte usmjerene na realizaciju konkretnih ciljeva ili produkata od općeg interesa i značaja za sistem zaštite i spašavanja,
6. specijalne projekte koji su usmjereni na provođenje konkretnih specifičnih ciljeva i koji trebaju riješiti konkretne probleme,
7. definisati kriterije za ostvarivanje materijalno–finansijske podrške programima i projektima čijom se realizacijom unaprijeđuje sistem zaštite i spašavanja, te definisati i sve druge norme i uslove koji mogu imati značaj za realizaciju programa i projekata zaštite i spašavanja.

Programi i projekti razvoja sistema zaštite i spašavanja koji će se realizovati trebaju biti određeni prema prioritetima, sa određenim vremenskim rokovima, s tim da je izuzetno važno da budu oslonjeni jedan na drugi.

2.1.2. Projekti i planovi razvoja zaštite i spašavanja

Uzimajući u obzir da sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara čini niz međusobno zavisnih i integrisanih faktora (ljudskih, materijalno–finansijskih, organizacionih i drugih), kao prioritet se postavlja potreba da se zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara planira i provodi kroz sve projekte i planove redovnih službi, preduzeća, mjesnih zajednica i

drugih, a da se potrebe i zahtjevi za provođenjem mjera zaštite i spašavanja koji nisu obuhvaćeni tim planovima obuhvate posebnim planovima i projektima civilne zaštite ili drugih službi.

Kada realizacija određenog projekta, plana ili akcije može imati pozitivnog uticaja na razvoj sistema zaštite i spašavanja takve projekte, planove i akcije, u pravilu, treba podržati u materijalno–finansijskom i organizacionom smislu, bez obzira da li ih realizuje pravno ili fizičko lice, državne službe ili nevladin sektor.

Postupak projektovanja i planiranja realizacije određenih projekata treba obaviti tako da se pravilno tretira određeni problem ili opasnost, da rješenja predložena projektima i planovima zadovoljavaju postojeće potrebe ili barem najnužniji dio tih potreba (hitnih mjera zaštite i spašavanja, odnosno sanacije posljedica nesreće), te da ih je, u organizacionom i materijalno–finansijskom smislu, moguće realizovati.

Kroz propise koje provode redovne općinske službe, treba predvidjeti efikasne mjere koje će blagovremeno spriječiti provođenje projekata, planova i akcija pravnih i fizičkih lica, čijim provođenjem bi mogle nastati opasnosti ili štete po ljude i materijalna dobra (provođenje akcija kojima se podstiče klizanje tla, poplava, kojima se povećava požarna opterećenost određenog područja i sl.).

Sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja obezbijediti na način određen Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/04 i 38/06), pravilnicima i instrukcijama Federalne uprave za civilnu zaštitu.

2.2. DEFINISANJE KONKRETNIH STRATEŠKIH PRAVACA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

2.2.1. Strateški pravac razvoja – Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje

2.2.1.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastalih ratom došlo je do znatnog narušavanja sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, tako da su se strukture civilne zaštite dijelom raspale, a ostatak reorganizovao u skladu sa tadašnjim okolnostima. Sačuvan je jedan manji dio materijalno–tehničkih sredstava koji je istrošen za potrebe zaštite i spašavanja u ratnom i poslije ratnom periodu. Popunjenost struktura civilne zaštite ljudstvom je nepovoljna sa aspekta starosne, zdravstvene, polne, regionalne i stručne strukture, ali i ne riješenim statusom pripadnika civilne zaštite za vrijeme agresije..

Još uvijek se provode reforme i reorganizacija državnih organa uprave, što automatski za sobom povlači potrebu reorganizacije sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, pogotovo u dijelu koji se odnosi na preraspodjelu prava i obaveza po osnovu zaštite i spašavanja.

Formiranjem jedinstvenog općinskog organa uprave kojim rukovodi Općinski načelnik i donošenjem odgovarajućih propisa iz nadležnost Federacije BiH, Zeničko-dobojskog kantona i općine Tešanj, stvoreni su neophodni preduslovi da se ozbiljnije pristupi reorganizaciji sistema za zaštitu i spašavanje.

2.2.1.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U toku izrade ovog Programa, u sklopu razvoja područja prevencije i ublažavanja realizovano je sljedeće:

- Organizovan je i popunjen Općinski štab civilne zaštite i tri mjesna štaba civilne zaštite,
- Određeni su povjerenici civilne zaštite po naseljenim mjestima u jedanaest mjesnih zajednica,
- Općinsko vijeće je usvojilo Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Tešanj ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 2/08 i 9/09),
- uspostavljen je operativni centar civilne zaštite,
- donesena je Odluka o formiranju službi zaštite i spašavanja općine Tešanj ("Službeni glasnik Općine Tešanj", br. 4/10)
- donesena je Odluka o formiranju specijalizovanih jedinica civilne zaštite općine Tešanj ("Službeni glasnik Općine Tešanj", br. 4/10),
- donesena je Odluka o formiranju jedinice opće namjene općine Tešanj ("Službeni glasnik Općine Tešanj", br. 4/10),
- donesena je Procjena ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća, na bazi koje se radi ovaj Program ("Službeni glasnik Općine Tešanj", br. 10/10),
- donesen je Plan zaštite i spašavanja općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća ("Službeni glasnik Općine Tešanj", br. 8/11)
- obezbijedeno je zakonsko i proceduralno ispravno prikupljanje i korištenje sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, te su stvoreni uslovi za rad štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite.

U cilju unapređenja dostignutog stepena organizacije snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, u predviđenom planskom periodu, potrebno je provesti sljedeće planove i programe:

- izvršiti obuku uposlenika u općini za potrebe planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i obuku članova savjeta mjesnih zajednica, mjesnih štabova civilne zaštite, povjerenika, službi zaštite i spašavanja i stanovništva,
- obezbijediti fazno popunjavanje štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, zatim obuku i vježbu za rukovanje nabavljenim sredstvima,
- obezbijediti planiranje i provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća kroz redovne planove, programe i projekte općinskih službi uprave, preduzeća i ustanova na području općine,
- razraditi i uvježbati planove djelovanja i planove koordinacije u slučaju kada zaprijeti nastanak ili nastane prirodna ili druga nesreća,

- tako organizovane, opremljene i uvježbane strukture civilne zaštite integrisati u sistem zaštite i spašavanja Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH, sa pretpostavkom da mogu biti upotrebljeni i izvan područja općine, odnosno da mogu organizovano prihvatiti ponuđenu (potrebnu) pomoć.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite i spašavanja zavisi od kvalitete provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, te je nakon preduzimanja mjera iz područja preventive, neophodno:

- sa potpunim i opremljenim strukturama civilne zaštite organizovati i provesti uvježbavanje za djelovanje u slučaju konkretnih opasnosti koje mogu zaprijetiti određenom području ili općini u cjelini,
- snage i sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje držati u stanju koje obezbjeđuje brzu i efikasnu intervenciju radi ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća,
- sistem za praćenje i dojavljivanje mogućih opasnosti stalno držati u stanju koje obezbjeđuje brzo, tačno i efikasno prenošenje informacija o opasnostima, kao i instrukcija i naredbi kako postupiti u datom momentu,
- za potrebe djelovanja u uslovima prirodnih i drugih nesreća definisati način, uslove i prioritete korištenja komunikacija i drugih kapaciteta neophodnih za uspješno postizanje pripravnosti i spremnosti za djelovanje radi zaštite i spašavanja.

c) Odgovor – oporavak

Suština Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje je da, u uslovima kada se za to ukaže potreba, adekvatno i pravovremeno odgovori na prijeteću opasnost pružajući pomoć ugroženim ljudima, te sklanjajući i štiteći materijalna dobra.

Uspješan razvoj ove oblasti, u smislu odgovora na prirodne i druge nesreće, treba naročito osigurati slijedeće:

- da se dobiju racionalne, ekonomične i efikasne strukture civilne zaštite spremne da u svakom momentu i u svim uslovima pruže pomoć ugroženom i stradalom stanovništvu,
- da se omogući pravovremena i adekvatna upotreba snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje, te da se njihovo angažovanje obavi prema Planu prioriteta zavisno o ugroženosti određenog područja,
- da se ugroženo područje i pojedinci zaštite od mogućih zloupotreba (pljačka i devastacija na ugroženom području, nestručan pristup kod provođenja mjera zaštite i spašavanja i sl.),
- da se osigura pravilno evidentiranje i procjenjivanje šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (prije ili u toku odgovora), te evidentiranje podataka o stradalom stanovništvu,
- da se obezbijedi adekvatno djelovanje struktura civilne zaštite i stanovništva za slučaj da dođe do obolijevanja ili smrti većeg broja ljudi ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, ili onih koji pružaju pomoć ugroženim i stradalim.

Efikasnost snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje u fazi oporavka direktno zavisi od kvaliteta provođenja preventivnih mjera, adekvatnosti odgovora na prijeteću opasnost i siline udara prirodne i druge nesreće, s tim da i mimo toga postoje određeni uslovi koje je neophodno riješiti prilikom razvoja područja oporavka, a odnose se na:

- organizovanost i osposobljenost snaga i sredstava za efikasno provođenje mjera oporavka pogođenog područja, jer mjere oporavka pogođenog područja provode redovne specijalizovane službe i ustanove, a taj proces može trajati duži vremenski period,
- punu koordinaciju svih učesnika u razvoju oporavka, da bi se u konačnici obezbijedilo racionalno i koordinirano korištenje sredstava i resursa za potrebe oporavka područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom,
- maksimalno angažovanje stručnih kadrova i korištenje stručnih i naučnih metoda u toku planiranja razvoja područja oporavka po oblastima (npr. iz oblasti poljoprivrede, zdravstva, veterinarstva i sl.) i kod provođenja mjera oporavka pogođenog područja.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja neophodno je izraditi Program organizacije, popunjavanja i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje koji treba dati odgovore i rješenja na pitanja i probleme definisane u tački 2.2.1.2., pod a, b i c ovog strateškog pravca zaštite i spašavanja.

e) Akcioni plan

Za realizaciju Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje, potrebno je preduzeti slijedeće korake:

- urediti normativno-pravna dokumenta na području općine za provođenje akcionog plana (kontinuirana aktivnost).
- pripremiti mjesne zajednice, pravna i fizička lica i strukture civilne zaštite za učešće u planiranju i provođenju mjera zaštite i spašavanja,
- izraditi Program, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje i obezbijediti njegovo provođenje,
- osigurati uslove i sredstva za postupak planiranja zaštite i spašavanja, postupak opremanja i uvježbavanja struktura civilne zaštite i građana,
- osigurati kontinuiranu provjeru osposobljenosti i mobilnosti snaga za zaštitu i spašavanje.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinski načelnik,
- Općinski štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite,
- općinske službe za upravu u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima i ustanovama (svaka iz dijela svojih nadležnosti ili srodnih poslova),
- mjesne zajednice, pravna lica i ustanove organizovane na području općine, a po potrebi i drugi za čije se učešće ukaže potreba.

2.2.2. Strateški pravac razvoja – Program izgradnje i održavanja skloništa i drugih kapaciteta za potrebe sklanjanja, izmještanja i evakuacije ljudi i materijalnih dobara

2.2.2.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Tešanj u ranijem periodu nije imala izgrađenih namjenskih skloništa za sklanjenje ljudi i materijalnih dobara. Veći akcenat je dat na izgradnju zaklona kroz individualne i javne objekte.

Ranijom zakonskom regulativom bio je regulisan način izgradnje ili oslobađanja od izgradnje skloništa u sklopu dozvola za gradnju objekata.

Nova zakonska regulativa definisala je nadležnosti i uslove izgradnje skloništa i naknade za izgradnju skloništa kod oslobađanja izgradnje ovih objekata, ali ista nije primjenjivana, pa nije bilo investicija u ovom segmentu zaštite i spašavanja.

Razvoj ovog segmenta se ne može ni očekivati, dok se ne utvrdi potreba i programski ne osmisli razvoj ovog strateškog pravca.

Drugi objekti koji su predviđeni za izmještanje i evakuaciju ljudi i materijalnih dobara u dovoljnoj mjeri su zastupljeni i osiguravaju adekvatno provođenje mjera izmještanja i evakuacije.

2.2.2.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uporedo sa izradom Programa zaštite i spašavanja, u vezi sa održavanjem i izgradnjom skloništa i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, u području preventive je preduzeto sljedeće:

- planirana je nabavka pokretnih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara (šatori).

U cilju sagledavanja uslova i stanja zaklona i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, u području preventive je neophodno preduzeti sljedeće:

- analizom sagledati trenutno stanje postojećih zaklona, naročito u stambenim zgradama i javnim ustanovama i osigurati njihovu funkcionalnost za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- analizirati opravdanost izgradnje skloništa, posebno sa ekonomskog i funkcionalnog aspekta, uzimajući u obzir moguću promjenu vlasničke strukture nad objektima,
- definisati mjesta za potrebu postavljanja privremenih objektata za smještaj ljudi (šatori i drugi privremeni objekti) uz obezbjeđenje potrebnih uslova (priključna infrastruktura i bezbjedonosni uslovi), te način i procedure za njihovo postavljanje, način održavanja i upravljanja takvim objektima i sl.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost snaga za sklanjanje i smještaj ljudi i materijalnih dobara direktno zavisi od razvoja područja preventive, odnosno od obučenosti i uvježbanosti tih snaga da djeluju u svim meteorološkim i drugim uslovima.

Ostali faktori koji bitno utiču na razvoj područja pripravnosti i spremnosti za djelovanje u slučaju potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i na koje, kod izrade Programa razvoja ove oblasti, treba obratiti posebnu pažnju su:

- spremnost na efikasno prilagođavanje zaklona za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- eksteritorijalni raspored snaga i sredstava namijenjenih za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- prohodnost puteva i dostupnost drugih komunikacija neophodnih za provođenje mjera sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- planiranje organizovanog pristupa postupku sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, uz vođenje neophodnih evidencija o postupku sklanjanja,
- sklanjanje na način koji neće proizvesti štete po ljude i materijalna dobra koji se sklanjaju (bezbijednosni aspekt sklanjanja, ekonomičnost i racionalnost postupka sklanjanja i sl.).

c) Odgovor – oporavak

Razvoj područja odgovora i oporavka i uspješnost postupka sklanjanja, odnosno daljeg zbrinjavanja izmještenih ili evakuisanih ljudi i materijalni dobara zavise o uspješnosti provedene preventive, pripravnosti i spremnosti, pogotovo u dijelu koji se tiče bezbijednosti postupka sklanjanja ljudi i ekonomičnosti postupka sklanjanja materijalnih dobara.

Za uspješnost odgovora u slučaju potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, osim predušlova navedenih u području preventive i pripravnosti, neophodno je obezbijediti:

- potpunu logističku podršku postupku izmještanja, evakuacije i sklanjanja ljudi i materijalnih dobara (objekti za smještaj, transportna sredstva, organizacija transporta, prihvat i dr.),
- izmještanje i evakuaciju provoditi prema prioritetima, pri čemu prednost dati izmještanju ili evakuaciji ljudi kod kojih je, ili može biti, ugroženo zdravlje i životi,
- obezbijediti od uništenja ili otuđenja imovinu koja je predmet izmještanja, kao i one imovine koja se iz određenih razloga ne može izmjestiti,
- proritetno sa ugroženog područja planirati izmještanje materijalno-tehničkih sredstava čije bi zadržavanje u ugroženom području moglo pospješiti negativne efekte nesreće (opasni materijali),
- za potrebe izmještanja i evakuacije stalno držati prohodnim putne i druge komunikacije ili blagovremenom akcijom obezbijediti alternativu,
- sve mjere i akcije koje se planiraju i provode u području sklanjanja ljudi i materijalnih dobara moraju se provoditi na način koji kod ugroženog ili stradalog stanovništva ne proizvodi strah ili paniku.

Oporavak područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećom, u smislu sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, je složen i zahtjevan proces koji zahtjeva osmišljen planski pristup tom poslu, te je s toga posebnu pažnju potrebno posvetiti:

- stvaranju neophodnih bezbjednosnih i socio–ekonomskih uslova da se izmješteni ili evakuisani ljudi i materijalna dobra povrate u područja i u objekte u kojima su bili do momenta sklanjanja,
- stvaranju uslova da izmješteno ili evakuisano stanovništvo odmah po povratku u mjesta iz kojih su sklanjani mogu pristupiti izvršavanju redovnih poslova i obaveza,
- da se uredi i konzerviraju, ili privedu drugoj namjeni, objekti koji su korišteni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- da se izvrši analiza efikasnosti postupka sklanjanja, te da se na bazi toga planiraju mjere poboljšanja stanja u toj oblasti.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeća planska dokumenta:

- program održavanja zaklona u privatnom vlasništvu (naročito u stambenim zgradama),
- program održavanja kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, uključujući i privremene objekte,

Izradom i realizacijom navedenih programa i plana dat će se odgovori i rješenja na pitanja i probleme navedene u tački 2.2.2.2. pod a, b i c ovog strateškog pravca razvoja.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima općine, te bi u tom smislu prioriteta bili iskazani na slijedeći način:

- osposobiti snage i obezbijediti sredstva za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- izvršiti nabavku privremenih objekata za sklanjanje i pripremiti lokacije za potrebe njihovog postavljanja u slučaju potrebe,

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Općinski štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite,
- Služba za urbanizam, katastar i imovinsko pravne poslove.

2.2.3. Strateški pravac – Program planskog (dokumentacionog) i operativnog uređenja teritorije općine Tešanj

2.2.3.1. Presjek trenutnog stanja

Trenutno stanje u oblasti planskog i operativnog uređenja teritorije općine Tešanj i potrebe koje se javljaju u dvije međusobno povezane oblasti zahtijevaju da se razvoj ovog strateškog pravca, u planskom i operativnom smislu, planiraju koordinirano, vodeći računa o zakonskim, stručnim i drugim proceduralnim zahtjevima.

Stoga se i presjek stanja u jednoj i drugoj planskoj oblasti posmatraju skupa, s tim da se Programom zaštite i spašavanja ističu i određene specifičnosti svakog od predviđenih programa.

2.2.3.2. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za plansko (dokumentaciono) uređenje teritorije općine Tešanj

U poslijeratnom periodu došlo je do pojave bespravne gradnje ponajviše od strane fizičkih lica, koja nerijetko nanosi štetu planskom uređenju teritorije općine i uzrokuje probleme u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Kada je u pitanju planiranje postavljanja objekta „opasnog ili štetnog sadržaja“ situacija je složena, jer za veći dio tih potreba nisu planirane odgovarajuće lokacije.

Znatno bolja situacija je posljednjih desetak godina kada se krenulo u razvoj poslovnih zona za potrebe privrednih subjekata, kao i regulacionih planova i urbanističkih projekata, što osigurava plansko i operativno uređenje dijelova općine Tešanj.

Pored toga, područje općine Tešanj je po važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji (Izmjene i dopune Prostornog plana općine Tešanj („Sl.Glasnik općine Tešanj“, broj: 7a/09)) podijeljeno na urbana područja- za postojeće 41 naselje utvrđena su 42 urbana područja. Također, istim dokumentom utvrđeni su stepeni režima gradnje za Tešanj, Jelah i Tešanjku gdje je prostor tretiran urbanističkim planom, i to:

1. Urbanistički plan Tešnja („Službeni glasnik općine Tešanj“, broj: 6/88) i
2. Urbanistički plan Jelaha („Službeni glasnik općine Tešanj“, broj: 13/88), potom

Regulacionim planovima :

3. RP "POSLOVNA ZONA BUKVA" TEŠANJ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj:3/07),
4. RP „CENTRALNI DIO TEŠNJA“ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 1/89),
5. RP "JUGOZAPAD" TEŠANJ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 6/02),
6. RP PROJEKAT REVIZIJE PLANA REVITALIZACIJE I REGENERACIJE STARE ČARŠIJE (IZ 1987 god.) INTEGRALNOG DIJELA STAROG GRADA TEŠANJ I SA PROŠIRENJIMA GRANICA STARE HISTORIJSKE JEZGRE (iz 2002.godine)- ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 2/04),
7. RP "MUSALA" TEŠANJ II ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 7/08),
8. RP «CENTAR» JELAH ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 7/03 i 5/07),
9. IZMJENA DIJELA REGULACIONOG PLANA "CENTAR JELAH" ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 5/08),
10. RP POSLOVNA ZONE «GLINIŠTE» TEŠANJ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 9/09),
11. RP "TEŠANJKA" za naseljeno mjesto Tešanjka ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 8/06),
12. RP TURISTIČKO-REKREACIONA ZONA «KISELJAK» TEŠANJ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 2/10), i

Urbanističkim projektima ili urbanističkim rješenjima:

13. URBANISTIČKI PROJEKAT «ZONA ZDRAVSTVA» TEŠANJ ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj: 3/05),
14. URBANISTIČKO RJEŠENJE "VRATA GRADA 2" („Službeni glasnik općine Tešanj“ broj: 10/10),

15. URBANISTIČKI PROJEKAT "TEŠANJ-CENTAR" TEŠANJ („Službeni glasnik općine Tešanj“, broj: 2/12).

Usvojena je Odluka o pristupanju izmjeni RP "CENTAR" Jelah, a vode se i aktivnosti na izradi Urbanističkog rješenja mikrolokacije Centra Jelah.

2.2.3.3. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za operativno uređenje teritorije općine Tešanj

Problemi istaknuti presjekom stanja u oblasti prostornog planiranja, ali i neodgovorno ponašanje pravnih i fizičkih lica u pogledu gradnje i provođenja drugih poslova usložnjavaju stanje u pogledu uređenja teritorije općine.

Procjene ukazuju i na dalju pojavu tzv. divljih deponija raznih vrsta otpada na širem području općine, uzurpaciju zemljišta, nedovoljno stručnu izgradnju puteva i objekata, nedovoljnom uređenju korita i objekata na rijekama (mostovi, propusti, podzide, nasipi i sl.) i druge pojave koje štete uređenju teritorije općine Tešanj, posebno sa aspekta zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

2.2.3.4. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uporedo sa izradom Programa zaštite i spašavanja, u vezi sa razvojem područja zaštite i spašavanja u oblasti uređenja teritorije općine Tešanj – segment prostornog planiranja, urađeno je slijedeće:

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju ZE-DO Kantona („Službene novine ZE-DO kantona“, broj: 2/04) i Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja ("Službene novine FBiH", broj 63/04) izrađen je i usvojen Prostorni plan općine Tešanj za period 2009 – 2020. godine.

Kada je u pitanju razvoj područja preventive u oblasti prostornog planiranja, potrebno je uraditi slijedeće:

- donijeti Program sanacije bespravne gradnje za područje općine Tešanj,
- donijeti Program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi, objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- donijeti Program sanacije tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i dr.), te donijeti i druge planove i programe radi planskog uređenja oblasti koje nisu uređene posebnim planovima o kojima će biti riječi u Programu zaštite i spašavanja.

Operativno planiranje i provođenje mjera prevencije i ublažavanja posljedica kod nesreća i opasnosti koje su već nastale, ili prijete da nastanu, potrebno je realizovati kroz redovne poslove općinskih službi i u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama.

U tom smislu je potrebno obezbijediti slijedeće:

- da se nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama blagovremeno obezbijede informacije o stanju i problemima u oblasti zaštite i spašavanja za koju su nadležni (urbanizam i gradnja, uređenje vodotoka i sl.),
- da im se pruži neophodna pomoć i asistencija prilikom planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, te da ih se podstiče (insistira) na pravovremenu akciju,
- da se blagovremeno i stručno obave poslovi i zadaci koji mogu uticati na razvoj područja preventive i ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća, iz dijela nadležnosti općine.

b) Pripravnost i spremnost

U uslovima kada zaprijeti nastanak, ili nastane prirodna ili druga nesreća veoma je važno znati koje naše slabosti mogu povećati negativno dejstvo i posljedice prirodnih i drugih nesreća, radi čega treba nastojati da se slabosti pravremeno otklone ili da se umanju njihov negativni uticaj.

Potpuna pripravnost i spremnost snaga i sredstava zaštite i spašavanja za adekvatno djelovanje u ovoj oblasti, u uslovima kada zaprijeti nastanak ili kada nastane prirodna ili druga nesreća, može se postići:

- blagovremenim planiranjem i provođenjem mjera uređenja teritorije općine Tešanj (uređenje u smislu prostornog planiranja i usklađivanja stanja na terenu sa tim planovima),
- pripremom snaga i sredstava na probleme i opasnosti koje mogu nastati prilikom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja zbog određenih naših slabosti,
- spremnošću da se traže alternativna rješenja za određene probleme, ili biranjem opcija koje će u uslovima prirodnih i drugih nesreća proizvesti manje štete po ljude i materijalna dobra,
- primjenom rješenja obuhvaćenih strateškim planiranjem određene oblasti i u praksi provjerenih stručnim i naučnim metodama planiranja, gradnje i uređenja teritorije.

c) Odgovor – oporavak

Efikasnost odgovora na prirodne i druge nesreće direktno zavisi od uređenosti teritorije općine Tešanj, posebno u dijelu koji se odnosi na:

- uređenje i održavanje šuma, poljoprivrednog zemljišta i vodotoka,
- izgrađenost i prohodnost putnih komunikacija i izgrađenost i održavanje odgovarajućih mostova, prelaza, propusta, brana i sl.,
- obučenost i uvježbanost snaga za zaštitu i spašavanje u vezi sa primjenom planskih rješenja iz određene oblasti i njihove spremnosti da prihvate i provedu alternativna rješenja iz te oblasti.

Zavisno od vrste i jačine prirodnih i drugih nesreća i posljedica koje su nastale njihovim djelovanjem, mjere oporavka područja zahvaćenog njihovim djelovanjem, u smislu prostornog planiranja, treba planirati i provoditi u skladu sa ranije stečenim iskustvima u vezi sa djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, vodeći računa da se ista mogu brzo i efikasno prilagoditi novim uslovima i potencijalnim opasnostima.

Mjere oporavka područja zahvaćenog djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, u smislu uređenja teritorije, a naročito u smislu prostornog planiranja područja, moraju obezbijediti:

- da se izbjegnu ili otklone greške i slabosti koje pojačavaju negativno dejstvo prirodnih i drugih nesreća,
- da se planiraju sistemske mjere koje će spriječiti nastajanje prirodnih ili drugih nesreća, ili će ublažiti njihov negativni uticaj na ljude i materijalna dobra,
- da su planirane mjere provodive, racionalne, ekonomične i prije svega bezbjedne, naročito kada se to odnosi na bezbjednost ljudi.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeća planska dokumenta:

- Program sanacije bespravne gradnje za područje općine Tešanj,
- Program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi, objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- Program sanacije privremenih i tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i dr.), te druge planove i programe.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima općine.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove,
- Služba za finansije, privredu i inspekcije, a po potrebi i druge službe u određenim fazama realizacije Programa.

2.2.4. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta

2.2.4.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastalih ratom, transformacijom vlasništva i načina upravljanja šumama i šumskim zemljištem, složeno je stanje u pogledu očuvanja kapaciteta zdravih šuma.

Nekontrolisana sječa, dijelom nestručno iskorištavanje, uzgoj i zaštita šuma i požari znatno su ugrozili uzgoj i očuvanje šumskog potencijala na području općine Tešanj, čime je poremećena prirodna ravnoteža.

Nadalje, loše obrađeni drvni sortimenti, neadekvatno izvlačenje, sakupljanje, lagerovanje i iskorištavanje drvnih sortimenata doprinosi formiranju vještačkih nanosa i prepreka u rijekama, do

mjere kada predstavljaju ozbiljnu opasnost po sigurnost ljudi i materijalnih dobara koji se nalaze uz vodotoke.

Šuma i šumsko zemljište pretvaraju se u područja u kojima se najčešće javljaju negativne pojave odlaganja raznih vrsta otpada, nedozvoljenog iskorištavanja šumskih bogatstava i sl., a postojeća zakonska regulativa i sistem kontrole i sankcionisanja ovakvih pojava pokazuje niz slabosti u borbi protiv tih pojava, bez obzira da li se radi o šumama u državnoj ili privatnoj svojini.

Pored toga veliki dio šumskog zemljišta je kontaminiran minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima, pa od ukupne sumnjive površine (3.0895 km²) dvije trećine ove površine pripada poljoprivrednom zemljištu i šumama. Znatno dio šumskog potencijala (naročito u prijedjelima visokih šuma) oštećen je i ugrožen ratnim dejstvima (municija, granate, otrovi) i drugim pojavama (potkornjaci), što slabi njihov razvoj, umanjuje prirast i slabi očekivane ekonomske potencijale od planskog iskorištavanja šuma.

2.2.4.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva, te da se radi o izuzetnom prirodno – ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po šume i šumsko bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju.

Normativno pravna uređenost uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma obuhvaćena je:

- Zakonom o šumama Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 20/02, 29/03 i 37/04),
- propisima iz oblasti zaštite i spašavanja: Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i
- Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZDK“, broj: 5/11), i podzakonskim aktima.

U sklopu razvoja područja preventive i ublažavanja posljedica nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, ŠPD ZDK je realizovalo slijedeće:

- izrađena je Šumsko–privredna osnova (osnova za upravljanje i gospodarenje šumama) koja se uz određene probleme provodi,
- redovno se izrađuju godišnji planovi gospodarenja šumama, koji se u cijelosti ne provode dosljedno planiranom dinamikom,
- izrađuju se nerealni i neusklađeni planovi zaštite šuma od požara, koji su radi toga teško provodivi.

U području razvoja preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, u cijelosti nisu realizovane slijedeće mjere preventivne zaštite:

- nije u potpunosti izvršeno uređenje šuma i održavanje uređenog stanja u šumama, na način predviđen Pravilnikom FBiH o sadržaju planova zaštite šuma od požara („Službene novine

Federacije BiH“ , broj: 21/04), posebno u dijelu koji se odnosi na prokres šuma i održavanje šumskih požarnih puteva,

- nisu formirane i opremljene adekvatne snage za gašenje šumskih požara (preduzetne vatrogasne jedinice), niti je taj posao povjeren specijalizovanom pravnom licu,
- na adekvatan način nije riješeno pitanje vodozaštitnih zona i zabrane sječe šume u tim zonama,
- nije na adekvatan način riješeno pitanje obavljanja poslova uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u zonama ugroženim minama i graničnim zonama minskih zona,
- u izvedbenom smislu, na odgovarajući način nije riješeno pitanje sveobuhvatnog prikupljanja obrađenih drvnih sortimenata, njihovo izvlačenje, lagerovanje, tako da zaostalo drvo (celulozno, panjevi i sl.) predstavljaju potencijalnu opasnost po same šume, ali i vodotoke.

b) Pripravnost i spremnost

Razvoj ovog područja zaštite i spašavanja direktno zavisi o kvalitetu gospodarenja i upravljanja šumama u državnoj i privatnoj svojini, kvalitetu provođenja preventivnih mjera zaštite i organizacije, opremljenosti i uvježbanosti snaga za zaštitu šuma od prirodnih i drugih nesreća.

Pripravnost i spremnost za djelovanje (odgovor) na opasnosti nastale djelovanjem prirodnih i drugih nesreća postignut će se:

- rješavanjem spornih pitanja i problema istaknutih u području preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća, u smislu uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima,
- planskim i operativnim uređenjem šuma i šumskog zemljišta i izdvajanjem (sječom) stabala koja mogu biti uzrokom pojave i širenja štetnih pojava,
- čišćenjem i održavanjem prohodnim šumskih puteva i požarnih puteva i staza,
- deminiranjem površina kontaminiranih minama i blagovremenim uklanjanjem neeksplozivnih ubojnih sredstava i drugih opasnih materijala i materija iz šuma i sa šumskog zemljišta,
- opremanjem i uvježbavanjem snaga za zaštitu šume (za sanaciju i zaštitu od požara, dekontaminaciju i sl.), te drugim redovnim i vanrednim mjerama.

c) Odgovor – oporavak

U uslovima kada dođe do ugrožavanja šuma i šumskog zemljišta djelovanjem poznatih i nepoznatih prirodnih i drugih nesreća, blagovremen i stručan odgovor predstavlja ključ uspjeha preduzetih mjera i postupaka.

Uzgoj, zaštita i iskorištavanje šuma u nadležnosti su Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH, pa se tako najznačajniji dio mjera zaštite, u smislu odgovora i oporavka, trebaju planirati na tom nivou.

Međutim, zbog izuzetno velikog prirodno–ekonomskog šumskog potencijala i njegovog značaja za život i razvoj na području općine, općinske snage i sredstva za zaštitu šuma trebaju biti

uključene u sve faze planiranja i realizacije planova zaštite šuma od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, s tim da se mjere odgovora naročito baziraju na:

- planiranje i provođenje mjera odgovora na opasnosti koje već ugrožavaju ili prijete da ugroze šume i šumsko zemljište (nekontrolisana sječa, nekontrolisano odlaganje otpada i sl.),
- strategijsko planiranje deminiranja šuma i njihovog uređenja nakon obavljenog postupka deminiranja, a to se prije svega odnosi na ŠPD ZDK,
- planiranje pravovremenih stručnih mjera kod pojave zagađenja i oboljenja šuma i šumskog zemljišta.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama s ciljem da se obezbijedi:

- realno planiranje i dosljedna primjena šumsko-privredne osnove za područje općine Tešanj,
- realno planiranje i dosljedna primjena godišnjih planova gospodarenja šumama,
- realno planiranje i dosljedna primjena Plana zaštite šuma od požara, sa ravnomjernijom raspodjelom tereta u vezi sa gašenjem šumskih požara i realnijom raspodjelom pokrića troškova za gašenje požara, što uključuje i troškove priprema za gašenje,
- adekvatno uređenje šuma, šumskih i požarnih puteva, te puna mobilnost i efikasnost svih snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje šuma.

Mjere zaštite šuma od požara obraditi u sklopu Plana zaštite od požara općine Tešanj, a ostale neophodne mjere u sklopu drugih planova zaštite i spašavanja općine (klizanje i odronjavanje tla, plan deminiranja i sl.).

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Tešanj, te da se uporno inzistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za finansije, privredu i inspekcije,
- po potrebi i druge službe općine, mjesne zajednice i vlasnici šuma (fizička lica i pravna lica).

2.2.5. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta

2.2.5.1. Presjek trenutnog stanja

Pored toga znatan dio poljoprivrednog zemljišta je kontaminiran minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima, pa od ukupne sumnjive površine (3.0895 km²) dvije trećine ove površine pripada poljoprivrednom zemljištu i šumama.

Stanje uređenosti, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta veoma je otežano, obzirom na posljedice izazvane ratnim djelovanjem (prekopavanje, miniranje, neobrađivanje i sl.), tako da danas imamo velike, ranije obradive poljoprivredne površine koje su neobrađene i zapuštene. Bolja situacija je sa zemljištem namjenjenim u privredne svrhe, obzirom da se vrši plansko uređenje privrednih zona.

Česte zloupotrebe i neplanska izgradnja doprinose uzurpaciji poljoprivrednog zemljišta, njegovom pretvaranju u građevinsko i dr. zemljište, čime se umanjuje potencijal zajednice da proizvede poljoprivredne proizvode za svoje potrebe. Treba napomenuti da općina Tešanj ima visok procenat gustine naseljenosti (cca 300 stanovnika po km²) u odnosu na površinu općine, što je stavlja u veoma gusto naseljeno područje, pa je i to razlog što je poljoprivredno zemljište u znatnoj mjeri pretvoreno u građevinsko.

Neuređenost i neodržavanje poljoprivrednog zemljišta, izloženog djelovanju oborinskih i plavnih voda, djelovanju klizišta i drugih štetnih pojava i materija predstavljaju poseban problem i izazov za razvoj područja preventivne zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća. Registrovano je 170 klizišta pretežno poljoprivrednog zemljišta koja zauzimaju površinu od 1.91 km² ili 0,12% ukupne površine općine.

Općina Tešanj danas je siromašnija za značajne površine ranije obradivog poljoprivrednog i drugog zemljišta, radi čega mora planski i strateški urediti ovu oblast, s ciljem da se sačuva postojeće poljoprivredno zemljište, te da se odgovarajućim mjerama i postupcima dobiju nove obradive poljoprivredne površine.

2.2.5.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva i vlasnika zemljišta (individualni poljoprivredni proizvođači i preduzeća), te da se radi o izuzetnom prirodno-ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po ovo bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju.

Normativno pravna uređenost obuhvaćena je:

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 52/09),
- set okolinskih zakona Federacije BiH,
- i podzakonski propisi.

U smislu razvoja područja prevencije radi uređenja i zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta na području općine Tešanj, potrebno je preduzeti slijedeće:

- sačiniti detaljnu analizu stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta za potrebe bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom,
- sačiniti detaljnu analizu (procjenu) ugroženosti poljoprivrednog zemljišta djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i drugih štetnih pojava,

- na bazi predhodne dvije analize sačiniti Program uređenja, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u privatnoj, državnoj ili drugoj svojini, koji realizovati u suradnji sa vlasnicima zemljišta i nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima,
- donijeti i provesti planove zaštite poljoprivrednog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i tehničkih pojava (zaštita od požara, zaštita od udara grada, plavljenja i sl.).

b) Pripravnost i spremnost

Puna pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i drugih nesreća će se postići na slijedeći način:

- realnom procjenom stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta kao i preduzimanje mjera i aktivnosti da se takvo stanje poboljša i unaprijedi,
- planskim mjerama uređenja i stvaranja novih poljoprivrednih površina, na kojima će se obavljati proizvodnja poljoprivrednih proizvoda,
- realno procjenjivanje opasnosti koje prijete da ugroze poljoprivredno zemljište i usjeve te adekvatno reagovanje na opasnosti planskim i drugim mjerama,
- organizovanje snaga i sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća te drugih štetnih pojava,
- planiranje i provođenje preventivnih i operativnih mjera uređenja, korištenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, angažovanje stručnih lica te korištenje naučnih metoda i oslanjajući na provjerena rješenja u praksi.

c) Odgovor – oporavak

Odgovor snaga zaštite i spašavanja i drugih redovnih službi na prijetnju ili posljedice prirodnih i drugih nesreća je složen i dosta zahtjevan postupak, kako u uslovima kada zaprijeti nastajanje prirodne i druge nesreće, tako i u uslovima kada ona nastane.

Iz tog razloga svaki odgovor mora biti ranije isplaniran, na odgovarajući način testiran i provjeren i usaglašen sa nadležnim stručnim organima, vlasnicima zemljišta i drugima.

Razvoj područja odgovora na prirodne i druge nesreće treba planirati i sprovesti u skladu sa nadležnostima određenih nivoa vlasti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima društvene zajednice, vodeći računa o prioritetima prije preduzimanja odgovora kao mjere.

Prilikom određivanja prioriteta za razvoj područja odgovora i kod samog odgovora, neophodno je:

- prioritet kod zaštite dati zaštiti visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i zemljišta koje se konstantno koristi u poljoprivrednoj proizvodnji;
- planiranje i provođenje mjera zaštite organizovati na način koji neće proizvesti dugoročno štetne posljedice po druga područja i privredne oblasti,

- obezbijediti snage i sredstva za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća, te ih rasporediti u skladu sa potrebama sistema zaštite i spašavanja.

Oporavak poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, je složen i ekonomski zahtijevan proces, te ga je stoga potrebno realizovati fazno (prema prioritetima) i koordinirano, s tim da mjerama oporavka prioritarno treba obezbijediti:

- da se zaustavi ili ublaži proces daljeg zagađivanja ili uništenja poljoprivrednog i drugog zemljišta,
- da se provede postupak sanacije koji će na najbolji mogući način oporaviti poljoprivredno i drugo zemljište, ili područje koje je zahvaćeno djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- da se obezbijedi nastavak poljoprivredne proizvodnje, čak i u slučaju sa određenim izmjenama u smislu promjene kulture, korištenja dijela ranije obradivog zemljišta i sl.
- nastaviti kontinuirano stimulisati (podsticaj) vlasnike poljoprivrednog zemljišta za korištenjem istog u poljoprivrednoj proizvodnji.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbijediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja poljoprivrednog zemljišta,
- planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će obezbijediti najbolji efekat,
- stimulisanje poljoprivrednih proizvođača sa viših nivoa vlasti.

Planiranje i provođenje svih mjera (prevencije i ublažavanja, pripravnosti i spremnosti, odgovora i oporavaka) mora ići postupno i koordinirano, što će se urediti posebnim programima i planovima.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Tešanj, te da se uporno inzistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za finansije, privredu i inspekcije,

- a po potrebi i druge službe općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

2.2.6. Strateški pravac – Program zaštite od potresa

2.2.6.1. Presjek trenutnog stanja

Teritorija općine Tešanj spada u VI seizmičku aktivnu zonu. Izuzetak čine južni i jugozapadni marginalni dijelovi prostora općine koji su bliže zone 7 stepena MCS osnovne seizmičnosti. Međutim, to je rijeđe naseljeni dio teritorije..

2.2.6.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno – pravnog uređenja oblasti zaštite od potresa trebaju se planirati i provoditi u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a osnov i pretpostavke za njihovo planiranje i provođenje, naročito su definisani:

- Zakon o prostornom uređenju („Službene novine ZDK“ br.2/04,2/08)
- Zakon o građevinarstvu („Službene novine ZDK“ br.1/05, /2/08)
- Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine F BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10).
- standardima i operativnim procedurama iz oblasti gradnje objekata i drugim stručnim mjerama.

U ovom području, u smislu normativno – pravnog uređenja oblasti, neophodno je uraditi slijedeće:

- normativno – pravno i operativno urediti efikasniji način upravljanja i održavanja objekata starije gradnje, naročito onih u zajedničkog ili nedefinisanog vlasništva,
- pooštriti uslove gradnje u trusnim područjima, a po potrebi u nekim područjima potpuno zabraniti gradnju,
- detaljnije urediti način uklanjanja dotrajalih objekata i objekata koji nekontrolisanim rušenjem mogu nanijeti štetu po ljude i materijalna dobra.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od potresa direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem potresa.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potresa obezbijediti kroz:

- formiranje, obučavanje i osposobljavanje snaga za djelovanje u uslovima potresa, njihovo opremanje i mobilno držanje,
- provođenje planskih mjera upravljanja objektima i u objektima,

- mjere predviđanja i spriječavanja djelovanja popratnih pojava oblika nesreća u uslovima kada zaprijeti ili nastane opasnost od potresa (rušenje objekata, strujni udari i dr.),
- planiranjem sklanjanja ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih potresom bez nepotrebnog rizika,
- obezbjeđenje područja od mogućih zloupotreba (pljačka, krađa, paljevine i sl.).

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave potresa potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- pronalazak i spašavanje postradalih ljudi i izmještanje neoštećenih materijalnih dobara,
- rasklanjanje ruševina i pročišćavanje komunikacija i drugih objekata neophodnih za normalizaciju prilika,
- procjenjivanje objekata i pojava koji mogu ugroziti ljude i materijalna dobra i njihovo saniranje ili uklanjanje,
- zbrinjavanje stradalih ljudi (smještaj, ishrana, liječenje i dr),
- asanaciju terena i druge mjere koje za cilj imaju normalizaciju prilika na području pogođenom potresom.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- finansijska sredstva za sanaciju ili uklanjanje objekata koji već sada, u smislu nekontrolisanog rušenja, predstavljaju opasnost po ljude i materijalna dobra.

e) Akcijski plan

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove,
- Služba za privredu, finansije i inspekcije,
- a po potrebi i druge službe općine, preduzeća i drugi.

2.2.7. Strateški pravac – Program uređenja izvorišta i vodotoka i zaštita od poplava

2.2.7.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Tešanj je bogata izvorištima i vodama za piće od kojih su, u smislu vodosnadbijevanja, najznačajnija izvorišta: Jelah, Crni vrh, Kraševo, Ljetinić, Ponikva i Golubovac. Neka nova izvorišta su u završnoj fazi izgradnje.

Pored toga općina Tešanj je bogata i mineralnim vodama čija distribucija se vrši putem koncesionih preduzeća Zema d.o.o, Tešanjaska vrela d.o.o, Princes d.o.o i Oaza d.o.o.

Uređenje i zaštita izvorišta, izgradnja, održavanje i upravljanje objekatima za vodosnadbijevanje, kontrola i održavanje kvalitete vode su u dovoljnoj mjeri uređeni sistemskim mjerama u vodovodnim sistemima kojima upravlja JP Rad Tešanj. Međutim, znatan broj manjih i većih vodovoda imaju nedostatke u sistemskim mjerama, a ti nedostaci naročito se ogledaju u slijedećem:

- nepostojanju jedinstvenog katastra izvorišta i objekata za vodosnadbijevanje, sa podacima ko upravlja istim,
- nepostojanja operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava,
- nepostojanju operativnih odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnadbijevanje koji obezbijavaju ispunjavanje standarda u pogledu kvaliteta vode,
- neprovođenju pozitivnih zakonskih propisa u vezi sa ispuštanjem štetnih materija i tečnosti u vodotoke, te u vezi sa drugim pojavama koje štete izvorištima i vodotocima,
- korita potoka i rijeka su neuređena, vrlo često zatrpana raznim vrstama otpada i izložena nelegalnoj i nestručnoj eksploataciji riječnih bogatstava.

2.2.7.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Područje prevencije i ublažavanja posljedica u oblasti uređenja izvorišta i vodotoka i zaštite od poplave, u smislu normativno – pravnog uređenja, djelimično je uređena kroz Zakon o vodama Federacije BiH („Sužbene novine Federacije BiH“ broj 70/06), Uredbi o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Sužbene novine Federacije BiH“ broj 26/09).

Mjere prevencije potrebno je težišno usmjeriti na:

- realizacija odluka o zonama sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta kojima upravlja JP Rad Tešanj,
- donošenje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava, te odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnadbijevanje,
- na uspostavljanje jedinstvenog katastra izvorišta i objekata za vodosnadbijevanje, sa podacima ko upravlja istim i drugim podacima,
- donošenje planova uređenja korita potoka i rijeka i planova odbrane od poplave,
- osposobljavanje i opremanje postojećih laboratorija za kontrolu i održavanje izvorišta i objekata za vodosnadbijevanje,

- u sklopu građevinsko – tehničkih mjera planirati rekonstrukciju, izmještanje i izgradnju objekata za vodosnabdijevanje (izmještanje iz trusnih područja i područja ugroženih drugim štetnim pojavama).

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u ovoj oblasti podrazumijeva predhodno detaljno poznavanje stanja na terenu, organizovane i uvježbane redovne i vanredne snage za djelovanje u slučaju ugroženosti, obezbjeđene pravne, finansijske i druge pretpostavke za provođenje preventivnih i operativnih mjera.

Spremnost u ovoj oblasti težišno se osigurava se kroz:

- racionalno, ekonomično i ekološki prihvatljivo korištenje vodenih resursa,
- zaštitu izvorišta i vodotoka od svih štetnih pojava koje može izazvati čovjek svojim djelovanjem i onih koje prouzrokuju prirodne i druge nesreće,
- kontinuirano djelovanje stručnih laboratorija zaduženih za kontrolu kvaliteta vode,
- informisanje građana o mjerama koje se preduzimaju i razlozima njihovog preduzimanja, te efektima koji se očekuju od tih mjera.

c) Odgovor – oporavak

Planske mjere odgovora i oporavka, u slučajevima kada dođe do ugrožavanja izvorišta i vodotoka djelovanjem prirodnih i drugih nesreća ili se desi poplava, u smislu odgovora neophodno je usmjeriti na:

- preduzimanje mjera koje će spriječiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (klizanje tla, plavljenje, širenje štetnih materija i sl.),
- zabrane upotrebe onečišćene vode i obezbjeđivanje alternativnih izvora snabdijevanja vodom,
- čišćenje i uklanjanje naplavljenog materijala uz vodotoke i mjere optimalnog uređenja ugroženih izvorišta radi umanjenja posljedica nesreće,
- uređenje korita rijeka i potoka radi usmjeravanja vode u ista na mjestima gdje je promjenjen njihov tok.

Mjere oporavka od posljedica nastalih ugrožavanjem izvorišta i vodotoka ili djelovanjem poplave potrebno je provoditi uz učešće stručnih lica iz oblasti u kojima će se planirati kratkoročne i dugoročne mjere oporavka (poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo, zaštita okoliša i dr.), a način djelovanja, snage i sredstva planirati posebnim operativnim i strategiskim planovima.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbijediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća ,
- planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će obezbijediti najbolji efekat.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Tešanj, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioци ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba i Štab civilne zaštite
- Služba za društvene djelatnosti, komunalne poslove i ekologiju, JP Rad, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta u zoni izvorišta i vodotoka (pravna i fizička lica).

2.2.8. Strateški pravac – Program sistemskog rješavanja pojave i djelovanja klizišta i drugih sličnih pojava

2.2.8.1. Presjek trenutnog stanja

Postoji više različitih faktora koji negativno utiču na pojavu i aktiviranje klizišta, pojavu odrona i drugih sličnih pojava koje ugrožavaju ljude i materijalna dobra.

Na području općine Tešanj zabilježeno je 170 prirodnih i vještačkih klizišta, slučajeva odronjavanja tla i drugih štetnih pojava, koje najčešće nastaju na poljoprivrednom zemljištu, vodotocima, putnim komunikacijama, šumskim prokresima i goleti, a koja svojim djelovanjem nanose ili su već nanijela štetu po materijalna dobra. Njihova površina iznosi 1.91 km² ili 0,12% ukupne površine općine. Naravno da je ovaj broj i veći, obzirom da neka klizišta nisu ni prijavljena niti evidentirana.

Poseban problem predstavlja klizište „Kašibovići“ koje se pojavilo i još uvijek se širi u području Raduše, gdje je klizište ugrozilo lokalni asfaltni put, i nekoliko stambenih objekata. Također, postoje i druga klizišta i odroni, kao što su u Tugavićima, Jablanici, Tešnju, Mekišu i Šijama koja ugrožavaju stambene objekte i putne komunikacije.

Nadalje, nestručno zasjecanje zemljišta koje se provodi prilikom gradnje objekata, putnih komunikacija i uređenja zemljišta uzrokuje pojavu odrona.

Postoji potreba da se hitno pristupi planskom uređenju ove oblasti i da se ovi problemi stave pod kontrolu.

2.2.8.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U cilju sprečavanja aktiviranja klizišta ili ublažavanja posljedica njihovog djelovanja preduzeto je sljedeće:

- urađena je evidencija klizišta i u toku je provođenje monitoringa nad najvećim i onim koji direktno ugrožavaju materijalna dobra,
- pooštrene su mjere u vezi sa uzgojem, zaštitom i iskorištavanjem šuma i zabranom sječe koja uzrokuje pojavu klizišta i odrona.

U sklopu dugoročnih mjera prevencije vezanih za aktiviranje i djelovanje klizišta potrebno je preduzeti sljedeće:

- definisati mjere zabrane sječe stabala ili preoravanja površina u zonama poznatih aktivnih klizišta i zonama u kojima bi potencijalno moglo doći do aktiviranja klizišta,
- prostorno-planskom dokumentacijom definisati zone privremene ili stalne zabrane gradnje objekata u zonama aktivnih ili potencijalno aktivnih klizišta,
- sistemski kontrolisati i sankcionisati sve pojave koje doprinose aktiviranju klizišta ili koje pojačavaju njihovo štetno dejstvo,
- ispitati uzroke klizanja tla na klizištima za koja se ocijeni da je potrebno vršiti uzorkovanje, te na bazi tih rezultata planirati mjere ublažavanja ili spriječavanja posljedica klizanja tla,
- organizovati, obučiti i uvježbati snage, te obezbijediti sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite od klizanja i odronjavanja tla.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u uslovima aktiviranja klizišta, a naročito u uslovima kada njihovim aktiviranjem dođe do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara direktno zavisi o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije i ublažavanja.

Kada zaprijeti opasnost od aktiviranja klizišta, ili dođe do njegovog aktiviranja, mjere pripravnosti i spremnosti se moraju planirati i usmjeriti na:

- blagovremeno izmještanje ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih klizanjem ili većim odronjavanjem tla,
- otklanjanje uzroka koji su doveli do klizanja ili odronjavanja i preduzimanje mjera koje imaju za cilj da ublaže prijeteću opasnost,
- spriječavanje štetnog djelovanja popratnih pojava oblika nesreće, te na preduzimanje i drugih adekvatnih mjera.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere treba planirati i usmjeriti na:

- čišćenje i osposobljavanje putnih komunikacija i druge infrastrukture zatrpane, oštećene ili uništene djelovanjem klizišta ili odrona,
- izmještanje i osposobljavanje nadzemnih i podzemnih vodova ugroženih djelovanjem klizišta i većih odrona (vodovodi, kanalizacije, PTT i dr.),
- uređenje oštećenog građevinskog, poljoprivrednog i šumskog zemljišta ugroženog djelovanjem klizišta i odrona u mjeri koja zadovoljava osnovne potrebe stanovništva.

Mjerama oporavka od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti dugoročne uslove za život i rad u ugroženom području, te spriječiti ili ublažiti svaku eventualnu pojavu opasnosti od klizanja ili odronjavanja tla.

Razvoj područja oporavka postići kroz programe uređenja građevinskog, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, odnosno programe i projekte njihovog korištenja u ekonomske svrhe.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- izrada jedinstvenog katastra aktivnih klizišta i izrada procjene o mogućnostima i opasnostima od aktiviranja novih klizišta i većih odrona,
- usaglašavanje zakonskih i podzakonskih propisa, strategija i planova kojima će se dugoročno definisati način sanacije aktivnih klizišta i preduzimanje preventivnih mjera radi spriječavanja njihove pojave i djelovanja,
- kontinuirano ekonomično finansiranje preventivnih i operativnih mjera sanacije klizišta.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Tešanj, te da se insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove,
- Služba i Štab civilne zaštite, a po potrebi i druge službe općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

2.2.9. Strateški pravac – Program zaštite od požara

2.2.9.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Tešanj ugrožena je pojavom značajnog broja manjih požara koji nastaju na poljoprivrednim i šumskim površinama i u naseljenim mjestima, a vrlo mali broj je registrovan na industrijskim objektima.

Odgovornost za njihovo sprečavanje i gašenje, kao i provođenje inspeksijskog nadzora nad mjerama, podijeljena je između općinskih i kantonalnih organa, te pravnih i fizičkih lica. Teret preventivne, a naročito operativne zaštite od požara u izvedbenom i finansijskom smislu oslonjen je na općinu Tešanj, koja te poslove realizuje preko Službe civilne zaštite – Odjeljenja zaštite od požara i vatrogastva-Profesionalna vatrogasna jedinica. Profesionalna vatrogasna jedinica nema dovoljno ljudskih resursa za odgovore na velikim požarima, zbog čega je organizovana i popunjena specijalizovana jedinica civilne zaštite za zaštitu od požara koja se angažuje u slučaju požara većih razmjera.

Preduzeća koja spadaju u I i II kategoriju požarne opterećenosti, trebala bi imati organizovan vid vatrogasnih snaga (dobrovoljne, profesionalne ili zajedničke vatrogasne jedinice), ali iste nisu organizovane.

2.2.9.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno-pravnog uređenja poslova zaštite od požara, ova oblast je uređena:

- Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu F BiH („Službene novine FBiH“, br. 64/09),
- Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ZDK („Službene novine ZDK“, br. 5/11),
- Odlukom o transformaciji JP Profesionalna vatrogasna jedinica Tešanj, broj: 01-02-1-162/05, od 31.01.2005. godine i
- Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite od požara i vatrogastva na području općine Tešanj („Službene glasnik općine Tešanj“, broj 7/11).

Pored navedenog potrebno je inicirati donošenje kantonalnog Zakona o šumama, kojim bi se definisala uloga šumsko-privrednih društava koja upravljaju šumama, kao i njihova uloga u provođenju mjera zaštite od požara na šumama. Dosadašnja iskustva govore da ova privredna društva u operativnom smislu nisu polagala dovoljno pažnje mjerama zaštite od požara na šumama.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od požara direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od poštivanja i provođenja saobraćajnih propisa, organizovanosti i obučivosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem požara, a posebno svjesnosti i educiranosti građana, kao i drugih faktora.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju požara obezbijediti kroz:

- predhodno blagovremeno i adekvatno provođenje mjera prevencije, naročito kod izgradnje i održavanja objekata, uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, šuma i šumskog zemljišta i dr.,
- razvijanje snaga i obezbjeđivanje sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara,

- striktno provođenje zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju oblast zaštite od požara,
- obučavanje i osposobljavanje stanovništva ličnu i uzajamnu zaštitu od požara,
- modernizaciju opreme i sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara i držanjem iste u ispravnom i funkcionalnom stanju i
- obezbjeđenje stabilnih sredstava finansiranja zaštite od požara.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave požara potrebno je spriječiti njegovo daljnje širenje (stavljanje požara pod kontrolu), spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, eksplozije, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju stanja u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- stavljanje požara pod kontrolu jedinica za gašenje,
- otvaranje puteva i prolaza za bezbjedno izmještanje ili evakuaciju ugroženog stanovništva i izmještanje pokretne imovine,
- zaštitu objekata od posebnog interesa,
- zaštitu ili izmještanja materijala koji mogu pospješiti negativan efekat požara,
- osiguranje objekata i područja od mogućih zloupotreba,
- preduzimanje i drugih mjera koje za cilj imaju normalizaciju stanja u ugroženom području.

Mjere oporavka su dugoročne operativno–stručne mjere koje se treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka požarom pogođenih površina.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma i zaštite od požara,
- ravnomjernija raspodjela tereta kod provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara (upotreba ljudstva, tehnike i sredstava),
- efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma i zaštite od požara.

e) Akcijski plan

Akcijskim planom posebno je potrebno obraditi slijedeće:

- nastaviti aktivnosti izgradnje sistema za zaštitu od požara općine Tešanj u skladu sa donesenim zakonima iz ove oblasti na nivou F BiH i ZDK,
- izraditi Plana zaštite od požara općine Tešanj i pristupiti njegovoj implementaciji,
- izvršiti modernizaciju, opremanje i uvježbavanje jedinica za gašenje požara,
- podržati razvoj dobrovoljnog vatrogastva.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba civilne zaštite, a po potrebi i druge službe općine i
- dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice preduzeća.

2.2.10. Strateški pravac – Program sistemskog upravljanja otpadom

2.2.10.1. Presjek trenutnog stanja

Upravljanje otpadom na području općine Tešanj je riješeno na sistemski način deponovanjem na uređenoj deponiji u Bukvi kojom upravlja JP Rad Tešanj. Ista je ograđena i osiguran je način ulaska u istu. Organizovano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada je uspostavljen na cijelom području općine od polovine 2011. godine, i dobar dio stanovništva, pravnih i fizičkih lica se uključilo u taj proces, dok i dalje jedan dio, još uvijek nije uključen u proces prikupljanja i odvoza komunalnog otpada. Vršiti se i razvrstavanje PVC otpada i stakla za koje su namjenski osigurani kontajneri.

I pored toga, svjesnost o prikupljanju i odvozu komunalnog otpada još uvijek nije u dovoljnoj mjeri razvijena kod određenog broja nesavjesnih građana, pa je pojava divljih deponija još uvijek prisutna. Općina Tešanj svake godine osigurava sredstva kako bi se ova pojava suzbila, odnosno kako bi se otpad na divljim deponijama uklonio i adekvatno tretirao.

Znatno bolja situacija je sa metalnim i papirnim otpadom, obzirom da na području općine (industrijska zona Bukva) djeluje preduzeće „Eko servis“ d.o.o koje se bavi proizvodnjom, sakupljanjem, sortiranjem i recikliranjem sekundarnih sirovina. Od 2011. godine ovo preduzeće se bavi i preradom otpadnih voda.

2.2.10.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije u smislu normativno-pravnog uređenja poslova upravljanja otpadom ova oblast je uređena:

- Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03),
- Zakona o komunalnim djelatnostima («Službene novine ZE-DO kantona», broj: 17/08),
- Odlukom o komunalnom redu i sanitarnom minimumu ("Službeni glasnik općine Tešanj, br. 3/10 i 10/11).

U narednom planskom periodu, u smislu normativno-pravnog i prostornog uređenja ove oblasti, u sklopu preventivnih mjera potrebno je uraditi slijedeće:

- insistirati na izmjeni neprimjenjivih zakonskih i podzakonskih odredbi koji na nivou Federacije BiH i ZDK uređuju ovu oblast,
- prostorno-planskom dokumentacijom općine Tešanj i ZDK predvidjeti lokacije za tretiranje (deponovanje, industrijska obrada i sl.) otpada za koji nisu iznađena druga adekvatna rješenja,
- odlukama Općinskog vijeća propisati uslove za tretiranje određenih vrsta otpada na teritoriji općine Tešanj, u dijelu za koji je nadležna općina,
- planirati efektivni stalni nadzor i kontrolu nad poslovima koji se tiču tretiranja otpada na području općine Tešanj, uz obezbjeđene adekvatnih sankcija za pravna i fizička lica koja otpad ne budu tretirali u skladu sa propisanim standardima i procedurama ,
- obezbijediti združenu, ekonomski prihvatljivu i stabilnu finansijsku konstrukciju za potrebe strateškog i operativnog upravljanja otpadom.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti nastalih nekontrolisanim upravljanjem otpadom (kada dođe do zagađivanja vode, zemljišta i vazduha) direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije.

Za uspjeh u području pripravnosti i spremnosti neophodno je:

- osposobiti redovne i vanredne snage za djelovanje u uslovima ugroženosti nekontrolisanim načinom upravljanja otpadom,
- obezbijediti im odgovarajuće uslove za rad, uključujući i odgovarajuću opremu i sredstva, odnosno dostatna finansijska sredstva,
- planirati vanredne mjere upravljanja otpadom ili mjere stavljanja nastalog stanja pod kontrolu, te u tom smislu prostorno planskom dokumentacijom predvidjeti odgovarajuće lokacije, skladišta i druge objekte za privremeno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od nekontrolisanog upravljanja otpadom potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojava (širenje i raznošenje otpada, pojava zaraznih bolesti, zagađenja vode i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- stavljanje pod kontrolu nastupajuće opasnosti uz stručno upravljanje mjerama odgovora s ciljem da se spriječi postupak otklanjanja jedne štete, a da se pri tom uzrokuje pojava mnogo većih i dugoročno opasnijih šteta (provođenjem posebnog operativno–stručnog plana),
- plansko prikupljanje, transport i adekvatno privremeno ili trajno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada,
- adekvatno tretiranje (obrada, dekontaminacija ili čišćenje) zemljišta, objekata ili vodotoka kontaminiranih nekontrolisanim odlaganjem otpada.

Mjere oporavka su dugoročne operativno–stručne mjere koje treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka zagađene vode, vazduha, zemljišta i drugih površina.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti upravljanja otpadom,
- efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove upravljanja otpadom,
- izradu jedinstvenog katastra lokacija na kojima je nekontrolisano deponovan otpad i operativnog plana sanacije,
- na bazi realnih pretpostavki planirati lokacije i objekte za potrebe upravljanja otpadom, te obezbijediti njihovu gradnju ili uređenje.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskih planova pristupiti u suradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Tešanj, te da se insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Akcijske planove obavezno uraditi za potrebe:

- izrade prostorno–planske dokumentacije kojom se određuju lokacije za deponije otpada, ili za lociranje objekata u kojima će se tretirati otpad,
- planiranja izgradnje, uređenja i održavanja lokacija i objekata u kojima se tretira otpad,
- sanacije tzv. „divljih deponija otpada“ svih vrsta,
- sanacije stanja nastalog nekontrolisanim odlaganjem otpada na poljoprivrednom, šumskom i drugom zemljištu, u vodotocima i uz vodotoke, te na drugim lokacijama (mjere oporavka).

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove,
- Služba za društvene djelatnosti, komunalne poslove i ekologiju
- Nosioci upravljanja deponijama,
- a po potrebi i druge službe općine, preduzeća i drugi.

2.2.11. Strateški pravac – Program zaštite od mina i neeksploziviranih ubojnih sredstava

2.2.11.1. Presjek trenutnog stanja

Veliki broj i rasprostranjenost na širokom području općine, često i na nepoznatim lokacijama, različitih vrsta minskih polja koja su postavljena u toku rata, predstavljaju opasnost po živote i zdravlje ljudi, materijalnih dobara i životinja.

Pojava neeksploziviranih ubojnih sredstava (NUS) i mina može se očekivati i na površinama koje nisu bile u zoni borbenih dejstava, prvenstveno kao rezultat neeksploziviranja, a zatim i izvršenja krivičnih djela (protuzakonito postavljanje), ili zbog nemara i nesavjesnosti lica koja bacaju mine i NUS na javne površine i druga mjesta, što ima elemente krivičnog djela.

Pojava velikog broja neeksploziviranih ubojnih sredstava zabilježena je i može se još uvijek očekivati na cjelokupnom teritoriju općine. Neeksplozivirana ubojna sredstva se često nalaze ispod površine zemlje (neeksplozivirane granate većih kalibara, trombloni i sl.) i kao takva predstavljaju nepoznatu i stalnu opasnost po građane, ali i njihovu imovinu, kao i imovinu državnih organa i preduzeća. Posebno je ovo izraženo u proljetnom periodu, kada se vrši čišćenje zemljišta i uređenje za poljoprivredne radove.

U 2011. godini izvršeno je izviđanje i obilježavanje svih sumnjivih površina od mina, koje je proveo BH MAC. Urađen je Plan protivminskog djelovanja na području općine Tešanj gdje su definisane sumnjive površine po kategorijama i urađen Akcioni plan dinamike rada za općinu Tešanj do 2016. godine.

2.2.11.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno-pravnog uređenja poslova zaštite od mina i neeksploziviranih ubojnih sredstava, ova oblast je uređena:

- Zakonom o deminiranju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/02),
- Standardima i operativnim procedurama za deminiranje i uklanjanje neeksploziviranih ubojnih sredstava BH MAC,
- Strategijom deminiranja BiH do 2019. godine,
- Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima kada već postoji realna opasnost po ljude i materijalna dobra od mina i NUS-a treba ojačati:

- detaljnim označavanjem minskih polja, „čuvanjem“ i održavanjem znakova upozorenja na opasnost od mina,
- obukom stanovništva i njihovim privikavanjem da žive i rade uz područja kontaminirana minama,
- mjerama zabrane kretanja i obavljanja privredne i druge djelatnosti u zonama visokog rizika,

- postavljanjem bilborda sa kartom minskih polja na javnim površinama prema minskim poljima,
- obukom i uvježbavanjem snaga za pružanje pomoći licima ugroženim minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima,
- uvježbavanjem procedura „brzog odgovora“ u slučaju minskih ekscesa.

c) Odgovor – oporavak

Mjere odgovora na postojeću opasnost od minskih polja i neeksplozivnih ubojnih sredstava već su uslijedile kroz Strategiju deminiranja Bosne i Hercegovine, planove i projekte deminiranja općine Tešanj, ali ih je neophodno ubrzati i ojačati:

- pojačanim planskim otkrivanjem, obilježavanjem, uklanjanjem i uništavanjem mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.
- obezbjeđivanjem značajnijih sredstava za deminiranje i većim angažovanjem državnih deminerskih timova na području općine (timovi za deminiranje civilne zaštite i vojni timovi),
- izviđanjem i reizviđanjem radi adekvatnog i bezbjednog smanjenja ukupne rizične površine na području općine.

Mjere oporavka u područjima ugroženim minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (nakon uklanjanja istih) planirati u sklopu posebnih stručnih mjera oporavka šumskog i poljoprivrednog zemljišta i vodotoka, te njihovog privođenja funkciji i namjeni.

d) Akcijski plan

Akcijski plan je donesen u okviru Plana protivminskog djelovanja na području općine, pa je u skladu sa njim obraditi slijedeće:

- način ažuriranja podataka o minskim poljima i neeksplozivnim ubojnim sredstvima,
- izradu projekata i liste prioriteta za deminiranje područja općine,
- uređenje i oporavak područja ranije kontaminiranih minama.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Općinski koordinator za deminiranje,
- Služba civilne zaštite,
- Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove, a po potrebi i druge službe općine,
- BH MAC.

III POGLAVLJE

3. POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U ovom poglavlju daju se strateška opredjeljenja i obrađuju sva pitanja bitna za organizovanje i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja na području općine, polazeći od trenutnog stanja organizovanosti zaštite i spašavanja.

Stanje organizovanosti i opredjeljenja u smislu unaprijeđenja tog stanja prikazano je u slijedećim posebnim dokumentima:

1. Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Tešanj,
2. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća,
3. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
4. Ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjericama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite - snaga zaštite i spašavanja,
5. Osnovi za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje,
6. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje,
7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

3.1. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE TEŠANJ

Procjenom ugroženosti općine Tešanj analizirane su mogućnosti pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na teritoriji općine, na bazi koje su i istraženi i preporučeni mogući pravci razvoja sistema zaštite i spašavanja.

U osnovnoj Procjeni ugroženosti i dijelu u kojem je izvršeno ažuriranje definisani su slijedeći zaključci:

- a) Općina Tešanj može biti ugrožena djelovanjem svih vrsta prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća izuzev rudarskih nesreća, s tim da je moguća veća ugroženost od: poplava, epidemija i epizootija, klizanja i odronjavanja tla, požara, zagađenjem zemljišta i vazduha te nesrećama u drumskom saobraćaju i eksplozijama, velikim snježnim nanosima, gradom, ledom i drugim nesrećama.
- b) Već postoji vrlo ozbiljna ugroženost od mina i neeksplodiranih ubojnih sredstava, koja se neće moći otkloniti u kratkom vremenskom periodu, ali se posljedice moraju izbjeći ili ublažiti.
- c) Sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja komunalnog, klioničkog, farmaceutskog, građevinskog i drugog otpada postoji, ali ga treba dodatno dograđivati i usavršavati.
- d) Popunjenost, opremljenost, obučenosť i uvježbanosť štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja u odgovarajućoj mjeri zadovoljava trenutne potrebe za provođenje utvrđenih mjera zaštite i spašavanja.

- e) Kadrovska i materijalna popuna štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite mora se ubrzati, ali se paralelno mora obezbijediti funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja.
- f) Finansiranje mjera zaštite i spašavanja kontinuirano treba biti prioritet općine, a trenutna finansijska izdvajanja u ove svrhe zadržati na postojećoj razini, i to obezbjeđivanjem posebnih sredstava iz budžeta, prikupljanjem sredstava po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima iz budžeta Kantona i Federacije, sredstvima donacija i na drugi način.

3.2. STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Na osnovu procjene rizika i opasnosti, kao i dosadašnjih iskustava, u skladu sa Procjenom ugroženosti teritorije općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća planirano je organizovanje slijedećih snaga:

- Općinski štab civilne zaštite,
- Operativni centar civilne zaštite,
- Šabovi civilne zaštite mjesnog područja,
- Službe zaštite i spašavanja,
- Jedinice civilne zaštite opće i specijalizovane namjene i
- Povjerenici civilne zaštite.

Struktura snaga za zaštitu i spašavanje i njihova trenutna popunjenost (lična formacija) iskazana je u slijedećim obrascima:

3.2.1. Pregled popune štabova civilne zaštite (obrazac CZ 1)

1	KO JE I KADA DONIO ODLUKU O FORMIRANJU ŠTABA	NAZIV ŠTABA			POPUNJENOST			NAPOMENA
		KŠ CZ	OŠ CZ	ŠCZMP	Po formaciji	Popunjeno	Nije popunjeno	
1	2	3	4	5	6	7	8	13
1.	Općinsko vijeće: 01-02-3779-2/04, od 31.01.2005. godine		Tešanj		11	13	0	
2.	Općinsko vijeće: 01-44-4570/08, od 28.02.2008. godine		Tešanj		5	5	0	
3.			Šije		5	5	0	
4.			Jelah		5	2	3	
5.			Raduša		5	0	5	
6.			Karadaglje		5	2	3	
7.			Miljanovci-Lončari		5	4	1	
8.			Kalošević		5	0	5	
9.			Tešanjka		5	4	1	
UKUPNO (2 do 9)					40	22	18	

3.2.2. Pregled popune povjerenika civilne zaštite po naseljenim mjestima i drugim pravnim licima (obrazac CZ 1a)

Redni broj	POVJERENICI CZ	PO FORMACIJAMA	POPUNJENO	POL		STAROSNA STRUKTURA				NAPOMENA
				M	Ž	Do 35	35-45	45-60	Preko 60	
1	2			3	4	5	6	7	8	13
1.	MZ	125	55	51	4	14	14	23	4	
SVEGA		125	55	51	4	14	14	23	4	

3.2.3. Pregled popune službi i jedinica civilne zaštite (obrazac CZ 1a)

Red. br.	STRUKTURA	NAZIV STRUKTURE	PO FORMACIJAMA	POPUNJENO	NIJE POPUNJEN
1		2	3	4	5
1.	SLUŽBE ZIS	Služba medicinske pomoći	30	30	0
		Služba za asanaciju, vodosnabdjevanje i čistoću	41	41	0
		Služba za zaštitu životinja (veterinarska)	16	7	9
		Služba za spašavanje iz ruševina	10	10	0
2.	JEDINICE CZ	Specijalizovana jedinica za zaštitu od požara	32	32	0
		Specijalizovana jedinica za RHB zaštitu	7	0	7
		Jedinica opće namjene	32	0	32
UKUPNO			168	120	48

Utvrđene lične formacije gore navednih struktura civilne zaštite, opredjeljuju i njihovu materijalnu formaciju, te su stoga za Općinu Tešanj primjenjene materijalne formacije, tako da je stanje sredstava i opreme iskazano prema slijedećem:

3.2.4. Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća	kpl	13	0	12
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	6	0	12
Džepna lampa sa uloškom	kom	6	0	12
Komandni dozimetar	kom	1	0	1
Punjač komandnog dozimetra	kom	1	0	1
Čitač ličnog dozimetra	kom	1	0	1
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	6	6	0
Ručna busola	kom	1	1	0
Kurvimetar	kom	1	1	0
Dvogled	kom	2	0	0
Radio prijemnik – tranzistor	kom	1	1	0
Televizor	kom	1	1	0
Radiološki detektor	kom	1	0	0
Hemijski detektor	kom	1	0	0
Prenosni PC (laptop) sa pripadajućom opremom ili pisača mašina mehanička	kom	2	2	0
Štampač	kom	2	2	0
Pribor za pisanje i crtanje i ostali kancelarijski materijal	kpl	1	1	0
Karta BiH razmjera 1:2000000	kom	1	1	1
Karte BiH (Federacije po općinama) 1:50000	kom	1	0	1
Torba bolničara	kom	1	0	1
Agregat (3,5 - 5 KW)	kom	1	0	1
Putnički automobil	kom.	2	2	0
Vozilo – kombi 8-10 osoba	kom	1	1	0

3.2.5. Materijalna formacija štabova civilne zaštite mjesnog područja

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća	kpl	5	0	5
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	5	0	5
Komandni dozimetar	kom	1	0	1
Punjač komandnog dozimetra	kom	1	0	1
Čitač ličnog dozimetra	kom	1	0	1
Radio uređaj UKV (bazna stanica) sa akumulatorom	kom	1	1	0
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	1	0	1
Dvogled	kom	1	0	1

Radiološki detektor	kom	1	0	1
Megafon	kom.	1	0	1
Hemijski detektor	kom	1	0	1
Prenosni PC računar (laptop) sa pripadajućom opremom	kom	1	0	1
Štampač	kom	1	0	1
Pribor za pisanje i crtanje i ostali kancelarijski materijal	kpl	1	1	0
Torba bolničara	kom	1	0	1

3.2.6. Materijalna formacija povjerenika civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća CZ	kpl	125	0	125
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	125	0	125
Podsjetnik za povjerenika	kom	125	0	125
Akumulatorska lampa	kom	125	0	125
Torba sa priborom za pisanje i crtanje i ostali kancelarijski materijal	kom.	125	0	125

3.2.7. Materijalna formacija Operativnog centra civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Prostorija 30m ²	Kom.	1	1	0
ISDN telefonska linija (paket 2 digitalne i 1 analogna)	Kpl.	1	0	1
Uređaj HF	Kom.	1	1	0
Uređaj VHF	Kom.	1	3	0
Ručna radio stanica	Kom.	3	3	0
PC kompjuter sa modem	Kom.	1	1	0
Štampač	Kom.	1	1	0
Skener	Kom.	1	1	
Kopiraparar	Kom.	1	0	1
Telefonski aparat	Kom.	2	1	1
Fax aparat	Kom.	1	0	1
Vitrina za komunikacijska sredstva	Kom.	1	1	0
Radni sto	Kom.	1	1	
Radna stolica	Kom.	3	2	
TV prijemnik	Kom.	1	0	1
Radio prijemnik	Kom.	1	0	1
UPS	Kom.	1	1	0
Karta BiH R 1:200 000 sa teritorijalnim podjelama po	Kom.	1	1	0

kantonima i entitetima				
Karta ZE-DO kantona R 1:50 000 sa administrativno-teritorijalnim podjelama po općinama	Kom.	1	1	0
Karta općine Tešanj R 1: 25 000 sa teritorijalnim podjelama po MZ	Kom.	1	1	0
Agregat	Kom.	1	0	1
Uređaj za aktiviranje sirena	Kom.	1	1	0
Ručni GPS WGS 84	Kom.	1	1	0
Ručna sirena	Kom.	1	2	0

3.2.8. Materijalna formacija Službe medicinske pomoći

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Komplet odjeća i obuća	kpl	30	0	30
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	4	3	1
Terensko vozilo	kom	1	0	1
Vozilo za prevoz povrijeđenih	kom	2	0	0
Akumulatorska svjetiljka	kom	2	0	2
Torba bolničara	kpl	12	0	12
Rezervni komplet sanitetskog materijala	par	6	0	6
Nosila trodjelna sklapajuća	kom	2	0	Nabavljena
Nosila – sanitetska univerzalna aluminijska, trodjelna – sklopiva	kom	4	0	Nabavljena
Uprtač za nošenje povrijeđenih	kom	6	0	6
Deke	kom	12	0	0
Zavoj za opekotine 450 x 750	kpl	3	0	3
Priručna apoteka	kpl	6	0	6
Torba ljekara	kpl	6	0	6
Medicinski respirator	kom	4-6	0	6
Komplet za imobilizaciju - zračni	kpl	4-6	0	6
Udlage po krameru	kpl	12	0	12
Kanister za vodu 20 litara	kom	6	0	6
Daska za nosila	kom	4	0	4
Prijenosni aparat za davanje kisika	kom	2	0	2

3.2.9. Materijalna formacija Službe za asanaciju, vodosnabdjevanje i čistoću

-Odjeljenje za asanaciju

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Radna odjeća	kpl	10	10	0
Terensko vozilo	kom	1	1	0
Teretno vozilo do 2 tone	kpl	4	4	0
Vreće za transport i sahranu	kom	500	500	0

poginulih				
Rovokopač	kom	1	1	0
Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl	8	8	0
Konopac 18 – 25 mm	kom	2	2	0
Motorna pumpa – muljna (100 l/sec)	kom	2	2	0
Knjiga evidencije	kom	1	1	0
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	1	0	1
Autocisterna	kom	1	1	0
Megafon	kom	2	0	2
Akumulatorska svjetiljka	kom	8	3	5
Prenosni PC – laptop ili mehanička pisaća mašina	kom	1	1	0
Autodizalica	kom	1	1	0
Komplet dezinfekciono – dezinfekcionih sredstava	kpl	1	1	0

-Odjeljenje za vodosnabdjevanje

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Radna odjeća	kpl	14	14	0
Alat vodoinstalatera	kpl	1	1	0
Autocisterna 5000 l	kom	2	2	0
Sredstva za dezinfekciju vode (prema pravilniku)	Kg / l	50	50	0
Laboratorijska oprema (prema pravilniku)	kpl	1	1	0
Laborantske rukavice	kom	20	20	0
Akumulatorska lampa	kom	2	0	2
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	1	0	1
Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl	5	5	0

-Odjeljenje za čistoću

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Radna odjeća	kpl	14	14	0
Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl	2	2	0
Vozilo za odvoz smeća	kom	3	3	0
Traktor	kom	1	1	0
Cisterna za pranje ulica	kom	1	1	0
Čistač ulica-vozilo	Kom	1	1	0
Metla za čišćenje	Kom	10	10	0
Lopata	Kom	10	10	0
Ručna kolica	Kom	10	10	0
Motorna pila	Kom	1	1	0
Radio uređaj UKV (prenosni)	Kom	1	0	1
Ručna pila za drvo	Kom	5	5	0

3.2.10. Materijalna formacija Službe za zaštitu životinja

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Kombinezoni	kpl	14	5	9
PVC vreća	kom	30	30	0
Torba veterinara sa instrumentima	kpl	1	1	0
Torba veterinarskog tehničara	kpl	1	1	0
Torba veterinarskog bolničara	kpl	1	1	0
Zaštitne čizme – gumene	par	14	5	9
Pregača – gumena	kom	8 – 10	5	3
Cetalon (sredstvo za dezin. ruku)	lit	5	5	0
Deterđent	kg	5	5	0
Terensko vozilo	kom	1	1	0
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	2	0	2
Teretno vozilo ili traktor (3 – 5 t.)	kom	1	0	1
Kante za vodu	kom	2 - 3	3	0
Sapun	kg	2	2	0
Krpe (raznih veličina)	kg	2	2	0
Četke (razne)	kom	3	3	0
Akumulatorska lampa	kom	2	0	2
Komplet za klanje stoke	kpl.	1	0	1
Sjekira	kom	1 - 2	2	0
Kaustična soda	kg	5 - 8	8	0
Soda bikarbona	kg	1 - 2	2	0
Čelično uže 8, 10 m	kom	1	0	1
Vapno	kg	20	20	0
Nafta – benzin	lit	20	20	0

3.2.11. Materijalna formacija Službe za spašavanje iz ruševina

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Radna odjeća	kpl	10	0	10
Zaštitni šljem	kom	10	0	10
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	1	0	1
Megafon	kom	3	0	3
Terensko vozilo	kom	4	0	4
Hidraulična dizalica	kom	1- 2	0	2
Univerzalni uređaj za vuču sa čeličnim užetom "tirfor"	kom	1	0	1
Aparat prenosni za autogeno rezanje metala sa 2 rezervne boce (1 acetilen)	kom	1	1	0
Bušilica za beton 800 mm sa sjekačem, dljetom za lomljenje	kom	1	0	1

Testera motorna sa standardnim alatom, priborom i priključcima sa 3 tocila za rezanje gvožđa i betona	kom	1	0	1
Pumpa muljna sa 20 m električnog kabla i 15 m potisne cijevi	kom	1	0	1
Agregat prenosni 2,5 – 3,5 kw	kom	1	1	0
Torba bolničara	kpl	1	0	1
Kolotura dvostruka	kom	1	1	0
Komplet užadi	kpl	1	0	1
Lanac za vezivanje tereta 3 m	kom	2 – 3	3	0
Limena kanta za šut (10 litara)	kom	4 – 5	5	0
Malj željezni (5 kg)	kom	2	2	0
Gumene čizme duboke - ribarske	par	3	3	0
Bager	kom	2	3	0
Kamion	kom	3	3	0
Kombi-teretni	kom	1	1	0

3.2.12. Materijalna formacija Specijalizovane jedinice za zaštitu od požara

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća CZ	kpl	26	0	26
Oprema za komandira	kpl	4	0	4
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	26	0	26
Vatrogasni šljem	kom.	17	0	17
Vatrogasni opasač sa karabinom	kom.	17	0	17
Vatrogasna sjekirica sa futrolom	kom.	17	0	17
Zaštitna rukavica	par	17	0	17
Megafon tranzistorski	kom.	4	0	4
Hidrantski nastavak – dvokraki	kom	1-2	0	1
Hidrantski ključ	kom.	1-2	0	2
Trodjelna razdjelnica	kom.	1	0	1
Mlaznica za zračnu pjenu	kom.	1	0	1
Tlačne cijevi "B" - Ø 75 mm	kom.	2-3	0	3
Tlačne cijevi "C" - Ø 52 mm	kom.	4-6	0	6
Prijelazna spojnica B/C	kom.	2-3	0	2
Univerzalni ključ za spojnice	kom.	2-3	0	2
Torbica s poveznicama za cijevi	kom.	2-3	0	2
Vatrogasno vozilo – kombi	kom.	2	2	2
Vatrogasna cisterna sa pumpom za vodu	kom.	1	0	1

Prijenosna vatrogasna pumpa PMP 800 l	kom.	1-2	2	1
Usisna cijev "A" (fi 110 mm)	kom.	4	0	4
Usisna sitka fi 52 mm	kom.	1-2	0	2
Tlačna cijev "B" fi 75 mm	kom.	8-10	0	8
Tlačna cijev "C" (fi 52 mm)	kom.	14-18	0	14
Mlaznica "C"	kom.	4-6	0	4
Razdjelnica – trodjelna	kom.	1-2	0	1
Prijelazne spojnice B/C	kom.	2-4	0	2
Držači za cijevi	kom.	4 – 6	0	4
Univerzalni ključ za spojnice	kom.	4-6	0	4
Sabirnica	kom.	1	0	1
Uže s torbicom za vezanje usisnog voda	kom.	1-2	0	1
Torba bolničara	kom.	1-2	0	1
Radio uređaj UKV (prenosni)	kpl.	4	0	4
Metlarica	kom.	20-25	0	20
Radiološki detektor	kom.	1	0	1
Hemijski detektor	kom.	1	0	1
Čitač ličnog dozimetra	kom.	1	0	1
Alat za kopanje i raščišćavanje	kom.	6-8	0	6
Prijenosni elektoagregat (3-5 kw)	kom.	1	0	1
Elektromotorna dubinska pumpa	kom.	1	0	1
Naprtnjača V – 25	kom.	14-18	0	14
Komplet električarskog alata	kpl.	1	0	1
Komplet vodoinstalaterskog alata	kpl.	1	0	1
Vatrogasne ljestve na vozilu ili na prikolici	kom.	1	0	1
Spusnica zatvorena 30 –50 m	kom.	1	0	1
Izolacioni aparat na komprimirani zrak	kom.	2	0	2

3.2.13. Materijalna formacija jedinice opće namjene

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća CZ	kpl.	11	0	11
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl.	11	0	11
Džepna lampa sa uloškom	kom.	4 – 6	0	4
Oprema za komandira	kpl.	1	0	1
Radio uređaj UKV	kom.	1	0	1
Čitač ličnog dozimetra	kom.	1	0	1
Respirator za prašinu i dim	kom.	4 – 6	0	4
Zaštitne rukavice kožne	kom.	4 – 6	0	4
Zaštitni kombinezon	kom.	4 – 6	0	4
Čizme gumene kratke	par	5 – 7	0	7
Čizme gumene ribarske	par	2 – 4	0	4
Ljestve sastavljače	kom.	1	0	1
Ljestve kukače	kom.	1	0	1
Kolotura (do 1000 kg)	kom.	1	0	1
Ručna dizalica (do 5000 kg)	kom.	1	0	1

Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl.	5	0	5
Uže fi 12 mm 15 m	kom	1	1	0
Uže fi 10 mm 5 m	kom	1	1	0
Torba bolničara	kpl	1 – 2	0	1
Nosila sanitetska – sklopiva	kom	2 – 3	0	2
Zavoj za opekline	kom	1 – 2	0	2
Udlage za imobilizaciju (zračne)	kpl.	2 – 3	0	2
Vatrogasna kaciga	kom	4 – 6	0	4
Vatrogasni opasač	kom	4	0	4
Vatrogasna sjekirica sa futrolom	kom	4	0	4
Metlarica za gašenje požara	kom	4	0	4
Naprtnjača 25 litara	kom	4	0	4
Vreća za mrtvace	kom	5 - 7	0	7
Kanister za vodu 20 litara	kom.	1 – 2	0	2
Deka	kom.	4 - 6	0	6
Kanta za vodu	kom	1 – 2	0	2
Akumulatorska lampa prenosna	kom	1 – 2	0	1
Građevinska kaciga	kom	4 – 6	0	6

Materijalno-tehnička sredstva sa kojima je ranije raspolagala civilna zaštita su otuđena usljed ratnih dejstava ili istrošena i tehnički prevaziđena i evidentno je da trenutno nedostaje veći broj tih sredstava, tako da bi u narednom periodu bilo potrebno pažnju posvetiti njihovoj nabavci sagledavajući prioriteta materijalno-tehnička sredstva.

Sve strukture civilne zaštite potrebno je obučiti i uvježbati za rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, na način kako je definisano u tački 3.5. ovog Poglavlja.

3.3. PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PRIMJENJIVATI

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja utvrđuje se kao najvažnija, težišna aktivnost nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, odnosno kao centralna tačka svih aktivnosti državnih organa, pravnih i fizičkih lica u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

U tom pravcu definišu se mjere prevencije koje je neophodno provoditi, a koje imaju izuzetnu važnost za unapređenje stanja u svim oblastima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slijedećim oblastima:

- oblast normativno-pravnog uređenja sistema zaštite i spašavanja, u pogledu organizovanja snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, podjelu nadležnosti i odgovornosti za izvršavanje određenih poslova i zadataka,
- u oblasti uređenja teritorije općine Tešanj, u smislu sanacije šteta i stvaranje uslova za oporavak područja ranije pogođenih prirodnim i drugim nesrećama.
- u oblasti planiranja, u smislu sanacije stanja nastalog destruktivnim djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (rat, poplava, požar i dr.), djelovanjem negativnih pojava pojedinaca i

grupa (bespravna gradnja) i nekontrolisanim odlaganjem, skladištenjem ili deponovanjem otpada ili drugih štetnih tvari i materija,

- u oblasti prostornog planiranja strateškog razvoja općine Tešanj, u smislu planiranja i uređenja novih građevinskih zona i planiranja važnih komunikacionih i drugih koridora,
- u oblasti istraživanja određenih područja predviđenih za planiranje gradnje naselja, industrijskih kapaciteta ili za obavljanje privredne djelatnosti, s ciljem da se prepoznaju potencijali, ali i opasnosti koje mogu ugroziti te planove i projekte,
- u oblasti racionalnog ekonomičnog i po čovjeka i okolinu neškodljivog korištenja prirodnih i drugih potencijala općine Tešanj u privredne svrhe,
- u oblasti sanacije trenutnog stanja i planiranja zaštite i održavanja kulturno-istorijskih spomenika i drugih znamenitosti Bosne i Hercegovine i općine Tešanj,
- u oblasti uspostavljanja i održavanja funkcionalnog sistema praćenja pojave prirodnih i drugih nesreća i sistema osposobljenog da blagovremeno primi, obradi ili proslijedi informaciju, obavještenje, naređenje i druge podatke o prirodnim i drugim nesrećama,
- u oblasti informisanja i obavještanja stanovništva o prirodnim i drugim nesrećama, opasnostima koje prijete od tih nesreća, posljedicama koje mogu nastati i načina provođenja mjera samozaštite i uzajamne zaštite,
- u oblasti međusobne saradnje sa pripadnicima oružanih snaga Bosne i Hercegovine, BH MAC-a, deminerskih timova, policijskih agencija i drugih državnih organa, službi i ustanova osloniti se na procedure koje će sa navedenima uspostaviti Kantonalna i Federalna uprava civilne zaštite ili njima nadređeni organi i parlamenti,
- oblast saradnje sa međunarodnim organizacijama razviti na principima koje uspostave nadležni kantonalni, federalni i državni organi, u dijelu nadležnosti općine Tešanj,
- oblast razmjene informacija i podataka o prirodnim i drugim nesrećama, međusobno pružanje pomoći i druge poslove od zajedničkog interesa sa graničnim općinama iz Republike Srpske definisati na principima koje uspostave nadležni kantonalni, federalni i državni organi.

Razvoj sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u području prevencije detaljnije je obrađen u poglavlju 2. ovog Programa za svaku od mjera, te se s toga ovdje detaljno ne razrađuju, nego se obrađuje samo dio koji, u smislu prevencije, ima jednak značaj za sve oblasti zaštite i spašavanja.

3.4. CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Polazeći od procjene ugroženosti teritorije općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća, te cijeneći potrebe i mogućnosti općine Tešanj, u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara definišu se:

3.4.1. CILJEVI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Dosadašnja teoretska i praktična iskustva o prirodnim i drugim nesrećama koje su ugrožavale ili mogu ugroziti ljude i materijalna dobra na teritoriji naše općine opredjeljuju ciljeve općine Tešanj u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja, ka slijedećem:

- da se kroz izvršavanje redovnih i planskih poslova nadležnih državnih organa, preduzeća, ustanova, građana i zajednice u cjelini obezbjedi striktno poštivanje normativa i standarda iz svih oblasti društvenog i privatnog života, u smislu preventivnog djelovanja radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
Rok: Kontinuirano.
Nosioци: Općinski načelnik, općinske službe, pravna lica, građani.
- da se blagovremeno uoče, po potrebi istraže i djelovanjem nadležnih organa i službi otklone sve potencijalne opasnosti koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra ili svojim djelovanjem mogu pospješiti i pojačati negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
Rok: Kontinuirano.
Nosioци: Općinski načelnik, općinske službe, pravna lica.
- da se osloncem na postojeće snage u općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja općine dogradi postojeći sistem zaštite i spašavanja, tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva,
Rok: Kontinuirano.
Nosioци: Služba CZ, mjesne zajednice, pravna lica i udruženja građana.
- da se obezbjedi proceduralno i zakonski ispravno prikupljanje i korištenje sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i da se ta sredstva, po mogućnosti, ojačaju donatorskim sredstvima i sredstvima projekata posebno značajnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.
Rok: Kontinuirano.
Nosioци: Općinski načelnik, Općinski štab CZ i Služba CZ.

3.4.2. ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Zaštita ispašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća direktno zavisi od kvalitetnog provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, jer se time stvaraju preduslovi za praćenje i analiziranje pojava koje mogu nagovijestiti nastanak prirodne i druge nesreće, preduzimanje mjera radi ublažavanje posljedica nastanka nesreća, spriječavanje pojave popratnih pojava oblika tih nesreća i blagovremeno sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ispred istih.

3.4.2.1. Zadaci

1. obučiti, uvježbati i usmjeriti redovne službe općine, preduzeća i ustanove da u sklopu svojih redovnih poslova planiraju i provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, naročito u području preventivnog djelovanja i djelovanja koje za cilj ima ublažavanje posljedica nastanka prirodnih nesreća i njihovih popratnih pojava oblika,
2. završiti proces formiranja struktura civilne zaštite na način da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje, što će se postići:
 - obučavanjem i uvježbavanjem Općinskog štaba civilne zaštite i konkretizacijom zaduženja članovima Štaba u vezi sa provođenjem mjera zaštite i spašavanja,

- popunjavanjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem formiranih štabova civilne zaštite mjesnog područja za djelovanje u redovnim i vanrednim prilikama, samostalno ili u koordinaciji sa mjesnim zajednicama,
 - obučavanjem formiranih službi zaštite i spašavanja na nivou općine, sa osloncem na službe zaštite i spašavanja ZDK kantona za oblasti za koje općina Tešanj nije predvidjela formiranje službi,
 - obučavanjem povjerenika civilne zaštite i njihovim prilagodavanjem da rade u sklopu jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja, naročito u dijelu koji se odnosi na prikupljanje, obradu i prosljeđivanje informacija o prirodnim i drugim nesrećama preko operativnog centra civilne zaštite,
 - ojačavanjem kapaciteta i resursa operativnog centra civilne zaštite da u svim vremenskim i drugim uslovima može ispuniti postavljene zadatke i obaveze u pogledu preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,
 - uspostavljanjem procedura o načinu evidentiranja i procjenjivanja šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i načinu saopštavanja rezultata tih šteta,
 - obučiti i uvježbati izabrane predstavnike mjesnih zajednica za izvršavanje poslova i zadataka u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u dijelu njihove nadležnosti i postavljenih im zadataka,
 - definisati potrebe za imenovanjem povjerenika civilne zaštite, nakon čega zatražiti uspostavljanje takvog sistema organizacije struktura civilne zaštite,
 - obučiti, uvježbati i usmjeriti nevladine organizacije za izvršavanje poslova i zadataka iz djelokruga rada tih organizacija i u dijelu postavljenih im zadataka,
3. razraditi način traženja pomoći od OS BiH, policije i drugih državnih organa u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće, način njihovog uvođenja u akcije koje preduzimaju strukture civilne zaštite radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
4. snage i sredstva namijenjene za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja držati u stanju koje garantuje efikasnu upotrebu u slučaju da zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća.

3.4.2.2. Način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Preventivnu i operativnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća provoditi u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja i drugim propisima i standardima iz te oblasti.

Uspješno provođenje tih mjera postignut će se na slijedeći način:

- obezbjeđenjem da svi građani, samostalno ili u sklopu organizovanih struktura civilne zaštite, provode mjere lične i uzajamne zaštite,
- da općinske službe, preduzeća i ustanove u sklopu redovnih poslova i zadataka procjenjuju mogućnosti nastanka određenih opasnosti i da u skladu sa tim planiraju provođenje mjera preventivne i operativne zaštite, samostalno ili u suradnji sa drugim službama, preduzećima i ustanovama (u godišnjim planovima rada, projektima, akcijskim planovima i sl.),
- donošenjem i realizacijom planova zaštite i spašavanja općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća za procjenjene vrste opasnosti (požar, poplava i dr.), realizacijom projekata, posebnih planova, akcija i inicijativa,
- realizacijom planova mjesnih zajednica,
- blagovremenim ažuriranjem Procjene ugroženosti općine Tešanj i planiranjem mjera zaštite i spašavanja u skladu sa opasnostima procjenjenim ažuriranjem,

- popunjavanjem ličnih i materijalnih formacija civilne zaštite,
- donošenjem i realizacijom planova obučavanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite.

3.4.3. SMJERNICE ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CZ

3.4.3.1. Opće smjernice

Opće smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite općine Tešanj sadržne su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10) i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u Federaciji BiH,
2. Zakonu o nadležnostima kantonalnih organa Zeničko-dobojskog kantona u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine ZDK", broj 9/08 i 06/11),
3. Statutu općine Tešanj ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj 11/07),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji općinskih službi Općinskog organa uprave Tešanj broj: 02-02-1-3307/11, od 28.09.2011. godine.
5. Odluci o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Tešanj ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj 2/08 i 9/09),
6. Odluka o osnivanju Općinskog štaba civilne zaštite ("Službeni glasnik općine Tešanj", broj 1/05 i 4/10),
7. Procjeni ugroženosti općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća (" Službeni glasnik općine Tešanj ", br. 10/10),
8. Planu zaštite i spašavanja općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća ("Službeni glasnik općine Tešanj",br. 8/11),
9. Odluci o formiranju i organizovanju jedinica civilne zaštite opće namjene općine Tešanj ("Službeni glasnik općine Tešanj",br. 4/10),
10. Odluci formiranju i organizovanju specijalizovanih jedinica civilne zaštite općine Tešanj ("Službeni glasnik općine Tešanj",br. 4/10),
11. Odluci o organizovanju službi zaštite i spašavanja na području općine Tešanj ("Službeni glasnik općine Tešanj",br. 4/10),
12. Lične i materijalne formacije štabova, jedinica i službi civilne zaštite.

3.4.3.2. Posebne smjernice

- da se službe zaštite i spašavanja organizuju u pravnim licima čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama zaštite i spašavanja i koja imaju odgovarajuće resurse, ili se oslanjati na kantonalne i federalne službe,
- da se obezbijedi funkcionalna i eksteritorijalna popuna struktura civilne zaštite koja je u stanju pravovremeno djelovati i odgovoriti na sva ugrožavanja, na način da cjelovito i dugoročno zadovolji potrebe općine i njenih građana na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, bezbjednost materijalnih dobara i zaštitu okoline,
- da se popuna štabova, službi jedinica i povjerenika civilne zaštite materijalno-tehničkim sredstvima i opremom planira i provodi u skladu sa prioritetima, vodeći računa o finansijskim mogućnostima općine,
- da se rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom namjenjenom za zaštitu i spašavanje povjerava isključivo stručnim ili obučanim pripadnicima civilne zaštite.

3.5. OSNOVI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Obučavanje u strukturama civilne zaštite je aktivnost kojom se pripadnici civilne zaštite, građani i druga lica obučavaju i stieću potrebna stručna znanja i vještine iz oblasti zaštite i spašavanja neophodna za uspješno izvršavanje zadataka u oblasti zaštite i spašavanja.

Obavezu obučavanja imaju:

1. građani (od 15 do 60 godina muškarci, žene od 15 do 55 godina, izuzev onih građana koji nisu sposobni pohađati obuku i osposobljavanje),
2. pripadnici struktura civilne zaštite (pripadnici štabova, jedinica i povjerenici CZ-e i službe zaštite i spašavanja), kao i
3. pripadnici pojedinih struktura CZ za podučavanje i osposobljavanje na specijalističkim kursovima (osobe koje se podučavaju za upravljanje i zapovjedanje u CZ i osposobljavanje za korištenje određenih specijalnih materijalno-tehničkih sredstava).

Obučavanje i osposobljavanje se vrši po nastavnim planovima i programima koje donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite. Nastavni planovi i programi sadrže konkretne teme obuke, način njihove provedbe, lica koja prisustvuju, mjesto i vrijeme provedbe, materijalno-tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke, kao i druga pitanja potrebna za organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja u oblasti zaštite i spašavanja.

3.5.1. Analiza postojećeg stanja

Osnovna snaga struktura civilne zaštite pri izradi ovog Programa jeste da su organizovane i strukturalno popunjene službe zaštite i spašavanja i organizovana specijalizovana jedinica za zaštitu od požara obučena da učestvuje u većini prirodnih nepogoda i drugih nesreća. U toku je aktivnost na određivanju povjerenika i popuni štabova mjesnog područja.

Slabost navedenih struktura jeste da štabovi mjesnog područja i povjerenici nisu popunjeni i opremljeni materijalno-tehničkim sredstvima, što predstavlja značajnu slabost ukoliko bi se desila prirodna ili druga nesreća većih razmjera, naročito zbog nepopunjenosti i neopremljenosti

povjerenika. Osim toga, mjesne zajednice ne polažu dovoljnu pažnju segmentu zaštite i spašavanja, te je zbog toga i evidentna tromost u imenovanju povjerenika i članova štabova.

Mogućnosti za navedene strukture predstavlja organiziranje obuke sa kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite. Uspostavljanje bolje komunikacije između štabova i povjerenika i uvezivanje istih sa Općinskim operativnim centrom.

Prijetnja po strukture civilne zaštite predstavlja pad interesa za sudjelovanje u civilnoj zaštiti, kao i nedovoljan poticaj i motivacija za uključivanje i angažovanje mlađe populacije u strukture zaštite i spašavanja. Pad zapošljavanja predstavlja prijetnju za planirani period Programa razvoja, obzirom da pad zapošljavanja radnika utiče direktno na uplatu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, kao osnovnih sredstava za razvoj zaštite i spašavanja.

3.5.2. Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organizovanje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno-tehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.

Osnovni cilj u programskom periodu je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni, koji će omogućiti pravovremeno i efikasno djelovanje.

Da bi sistem civilne zaštite na području općine Tešanj bio efikasan i svrsishodan potrebno je štabove, službe, jedinice i povjerenike civilne zaštite opremiti i obučiti shodno procijenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća. Aktivnosti obučavanja i osposobljavanja treba intenzivirati nakon donošenja ovog Programa u operativno–stručnom dijelu.

3.5.2.1. Programiranje i planiranje

Programiranje obuke i osposobljavanja vrši se u skladu sa članom 169. tačka 5. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Na području općine Tešanj u sastavu struktura CZ djeluje 8 štabova mjesnog područja i 125 povjerenika civilne zaštite, koji po donošenju ovog Programa trebaju proći intezivnu, sistemsku obuku u skladu sa Federalnim planom i programom u cilju adekvatnog reagovanja u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće.

Program osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u općini Tešanj obuhvata slijedeće strukture:

1. članove općinskog štaba i štabove mjesnih područja, kao i štabove osnovane u pravnim licima,
2. lica za rad u Općinskom operativnom centru,
3. osobe zaposlene u općini Tešanj,
4. rukovodioce organa, preduzeća i njihove uposlene,
5. pripadnike službi zaštite i spašavanja,
6. povjerenike civilne zaštite i
7. stanovništvo (građane).

Provjera uspješnosti provedene obuke vrši se metodom istraživanja, metodom testiranja, metodom ocjenjivanja individualno provedenih zadataka.

Koji metod od naprijed navedenih će se primjenjivati zavisi od vrste obuke, njene svrhe kao i od raspoloživih finansijskih sredstava, a sve u cilju jasnog sagledavanja stanja koji se postigao obukom, odnosno da li se postigao cilj obuke i u kojoj mjeri.

Služba civilne zaštite općine Tešanj u skladu sa federalnim, kantonalnim planovima i programima donosit će operativne planove izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti.

Prilikom planiranja godišnjih budžeta, kao i plana utroška sredstava za posebne namjene, Služba civilne zaštite u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Odluka) („Službene novine Federacije BiH“, br. 4/12) planirat će osnovna sredstva neophodna za izvođenje obuke, koja će se moći koristiti i u druge neophodne namjene.

3.5.2.2. Organizovanje i izvođenje i finansiranje struktura civilne zaštite

Organizovanje i obučavanje struktura civilne (mjesne zajednice, privredna društva i druge subjekte zaštite i spašavanja) organizuje općina Tešanj putem Službe civilne zaštite.

Služba civilne zaštite prema vlastitim operativnim planovima i programima provodit će uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje, koji će biti u skladu sa zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja vršit će se u Federalnom centru.

Programi obuke i osposobljavanja se izvode u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima koji su doneseni od strane nadležnih organa na nivou federacije, kantona, općine.

Centralna institucija za planiranje, organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH je Federalni centar.

Na nivou općine obuka se može vršiti u salama općine, škola, sportskim terenima i drugim pogodnim prostorima i objektima. Opremljenost materijalnim sredstvima za izvođenje obuke je na minimalnom nivou, a nastojat će se provedbom Programa razvoja osigurati potrebna sredstva za praktičnu obuku i druga idejna rješenja.

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje će biti:

1. uvodno osposobljavanje,
2. osnovno osposobljavanje,
3. dopunsko (specijalističko za pojedine kadrove) osposobljavanje i
4. vježbe (samostalne, komandno-štabne pokazne i zajedničke i sl.).

općine osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja, iz budžeta i u skladu s članom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Privredna društva i drugi subjekti planiraju i osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja (jedinica i službi) čiji su osnivači, iz čega proizilazi da troškove izvođenja obuke i osposobljavanja za jedinice i službe koje su dužne formirati po Zakonu o zaštiti i spašavanju snose osnivači.

Općina Tešanj namjenska sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koja se prikupе u toku godišnjeg priliva, a u skladu sa Odlukom, može koristiti do 10% za obuku i vježbe.

3.5.2.3. Zaključci o obuci i osposobljavanju

Iz prethodnog izlaganja možemo zaključiti slijedeće:

- donijeti operativne planove i programe obuke struktura civilne zaštite za period realizacije Programa razvoja;
- operativne planove i programe prilagoditi postojećoj strukturi civilne zaštite;
- u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća planirati sredstva na godišnjem nivou za stvaranje materijalno-tehničkih uslova za provedbu obuke;

3.6. SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Ključne opasnosti za područje općine Tešanj nastaju za vrijeme obilnih padavina i sezonskog topljenja snijega koje uzrokuju poplave, koje su glavni uzročnik za nastanak velikih materijalnih šteta na infrastrukturi i drugim dobrima. Osim toga, područje općine je posljednjih godina podložno klizanju i odronjavanju tla. Postoji vrlo ozbiljna ugroženost od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava za koje je potreban duži vremenski period za njihovo uklanjanje. Procjenom ugroženosti su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnost okoliša u zahvatu klizišta, poplava i drugih nesreća. To obavezuje dodatno i konkretno procjenjivanje osjetljivosti i podložnosti na sve opasnosti i rizike tih kritičnih tačaka i objekata prema savremenim standardima o sigurnosti i preduzimanje konkretnih mjera poboljšavanja spremnosti i odgovora na nesreće.

Ova konstatacija postavlja veliki zadatak za općinu da putem službi za upravu prati dostignuća u oblastima za koje su zaduženi, da ih kroz zakonsku regulativu ugrade kao obavezu, a odnose se na zaštitu i spašavanje, kao i da u fazi preventivne zaštite preduzmu mjere i zadatke da bi se prirodne i druge nesreće spriječile ili ublažile posljedice.

Sadašnja situacija na području općine u oblasti naučno-istraživačkog rada je takva da na ovom području nema visokoškolskih ustanova i pravnih lica koja se bave naučno-istraživačkim radom (instituti i sl.), a koja su od relevantne važnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, tako da se usluge oko ovih aktivnosti traže kod pravnih lica u drugim općinama.

Također, potrebno je spomenuti neke od subjekta u kojima se obavljaju djelatnosti od izrazitog značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća npr. subjekti iz oblasti zdravstva, veterinarstva i vatrogastva.

Na osnovu naprijed navedenog treba imati u vidu sufinansiranje ili nabavku određenih materijalnih sredstava navedenim subjektima, naročito onim čija je redovna djelatnost vezana za zaštitu i spašavanje, kako bi se u budućnosti utjecalo na smanjenje posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra.

3.6.1. Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja

Osnove za donošenje ovih smjernica sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju,
2. Procjeni ugroženosti,
3. Politici razvoja i
4. Strategiji razvoja.

Obaveza je svih državnih organa, pravnih lica i nevladinih organizacija i udruženja, da istraživanja za svoje potrebe prilagode tako da uvažavaju naučne nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Općina Tešanj za svoje potrebe može provoditi istraživanja za povećanje stepena prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, povećan stepen spremnosti struktura civilne zaštite na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake osnovnih smjernica za postupke u provođenju mjera sanacije nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

3.6.2. Metodologija

Istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa zakonskim i drugim pravnim normama, kao i po naučnoj proceduri.

Jedinstvena metodologija podrazumijeva:

- Izradu idejne skice istraživanja;
- Projekat sa svim elementima za potrebe naučnog istraživanja;
- Ciljeve;
- Prostor, objekat i pojavu koja se istražuje;
- Hipoteze, varijabile i indikatore;
- Naučne metode i postupke;
- Kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- Vremensko određenje istraživanja;
- Prezentaciju i naučnu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnost njihovog provođenja.

U skladu sa zakonskim propisima i normama preuzimanja pravnih i naučnih obaveza općina će sklapati ugovore sa institucijama koja se bave naučno–istraživačkim radom u skladu sa potrebama i materijalnim mogućnostima, kao i pribavljati pravo na korištenje već provedenih istraživanja.

3.6.3. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Projekte i naučna istraživanja moći će vršiti naučne institucije samostalno ili više njih, visoko školske ustanove, privredni subjekti, nevladine organizacije i udruženja kojim je osnovna djelatnost zaštita i spašavanje, te druga pravna lica.

Potrebno je u sistem zaštite i spašavanja općine, ukoliko postoje obaveze, ugraditi dostignuta međunarodna naučna istraživanja, istraživačke projekte Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, kantona, Republike Srpske, kao i istraživanja koje su provele općine i druga pravna lica. Također, navedena istraživanja potrebno je primjenjivati u cilju dogradnje i unapređenja sistema zaštite i spašavanja općine.

Projekti na osnovu zaključaka iz Procjene ugroženosti:

1. Istraživački projekti za zaštitu od poplava usmjereni na uređenje vodotoka i pritoka rijeka na općini, posebno kada se radi o I kategoriji vodotoka, a u saradnji sa nadležnim ministarstvima ZDK i drugim institucijama;

2. Istraživanje usmjereno na sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja svih vrsta otpada. Sagledati iznalaženje najboljeg idejnog rješenja lokacije u okviru urbanističkih i prostornog plana.
3. Općina će u saradnji sa drugim službama uprave uz minimalna sredstva za period do kraja 2013. godine, pored redovnih godišnjih informacija Službe civilne zaštite, provesti istraživanje u cilju sagledavanja stanja organizovanosti i opremljenosti sistema zaštite i spašavanja na različitim nivoima organizovanosti. (popunjenost, opremljenost, obučenost štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja);
4. Istraživanje i procjena mogućnosti pravnih subjekata i njihovih uposlenika, nevladinih organizacija, udruženja i fondacija (domaćih i stranih), koje mogu doprinijeti zaštiti i spašavanju u različitim prirodnim i drugim nesrećama.

Navedeni projekti, realizovaće se kroz akcijske planove za koje treba obezbijediti određena finasijska sredstva. S obzirom da istraživanja iziskuju veća materijalna i finasijska sredstva, potrebno je što u većoj mjeri bazirati se na već provedena istraživanja, a na osnovu dostupnih i korisnih podataka i uz odgovarajuće analize rješavati zadane projekte.

Naprijed navedene smjernice treba posmatrati kao okvir, koji se može dopunjavati i djelomično mjenjati, obzirom na stanje i prilike u općini, uz osiguranje potrebnih finasijski sredstava za provođenje određenih istraživanja kao i osiguranje sredstava za implementaciju dobijenih rješenja, a sve u cilju osiguranja sigurnog i efikasnog sistema zaštite i spašavanja.

3.7. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Procjenom ugroženosti općine Tešanj od prirodnih i drugih nesreća, Planom zaštite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine Tešanj i ovim Programom u Budžetu općine će se planirati sredstva koja će se koristiti namjenski za finansiranje zaštite i spašavanja, sa akcentom na finansiranje preventivnih mjera, kao i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje mogu se prikupljati iz više izvora i to su namjenska sredstva koja se mogu koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonom o zaštiti i spašavanju i ovom Programu razvoja, što se detaljnije razrađuje godišnjim planovima.

3.7.1. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju obaveza općine Tešanj definisanih Zakonom o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i godišnjim planovima za prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, osigurati će se iz:

- budžeta Federacije BiH, Zeničko-dobojskog kantona i općine;
- sredstava pravnih lica;
- osiguranja;
- dobrovoljnih priloga;
- međunarodnih pomoći;
- ostalih izvora predviđenim Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima.

Sredstva od posebne naknade ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i

materijalnih dobara, te je s toga potrebno koristiti i druge gore navedene izvore finansiranja mjera zaštite i spašavanja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje, koja će se obezbijediti kroz budžete općine, Zeničko-dobojskog kantona i implementirati na području općine Tešanj u planiranom petogodišnjem periodu, iskazana su u slijedećoj tabeli:

Projekcija prihoda za period 2012. – 2016. godine

R/br.	Vrsta prihoda	GODINA					
		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	UKUPNO
I	Prihodi Budžeta općine						
1.	Posebna naknada za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća (po članu 180.Zakona o ZiS)	160.000	160.000	165.000	170.000	180.000	835.000
2.	Izdavanja za zaštitu i spašavanje do 1% Budžeta općine (projekti preventivne mjere i ekologija)	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	500.000
	Ukupno:	260.000	260.000	265.000	270.000	280.000	1.335.000
II	Iz prihoda Budžeta ZDK						
3.	Dio posebne naknade za ZiS od prirodnih i drugih nesreća	150.000 ¹	20.000	20.000	20.000	20.000	230.000
	Ukupno:	150.000	20.000	20.000	20.000	20.000	230.000
	SVEUKUPNO:	410.000	280.000	285.000	290.000	300.000	1.565.000

¹ Vrijednost vatrogasnog vozila za tehničke intervencije.

Sredstva za zaštitu i spašavanje koja se planiraju u Budžetu općine je potrebno voditi na posebnom računu općine, a sredstva iste namjene odobrena od Zeničko-dobojskog kantona ili Federacije BiH usmjeravati na taj račun, i koristiti za odobrene projekte, planove i akcije.

Sredstva namijenjena za realizaciju posebnih projekata, planova i akcija od značaja za zaštitu i spašavanje, a koje redovnim budžetskim sredstvima finansiraju ili sufinansiraju organi i preduzeća ZDK i Federacije BiH nisu iskazani u tabeli (projekcija prihoda) jer se ona pozicioniraju u tim budžetima i koriste po posebnim procedurama.

Općina Tešanj će na godišnjem nivou utvrditi sredstva za stavku Izdvajanja za zaštitu i spašavanje do 1% Budžeta općine (projekti preventivne mjere i ekologija), Tabela: **Projekcija prihoda za period 2012. – 2016. godine**, bez obzira na projekciju u ovom Programu.

3.7.2. Očekivani troškovi

Sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koristit će se za:

- obuku i vježbu struktura civilne zaštite (štabovi, službe i jedinice civilne zaštite, povjerenici, građani i drugi),
- provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- za opremanje struktura civilne zaštite formacijskom opremom i sredstvima (štabovi, službe i jedinice civilne zaštite i povjerenici),
- finansiranje posebnih projekata značajnih za zaštitu i spašavanje (sanacija klizišta, čišćenje rijeka, formiranje odbrambenih nasipa, sufinansiranje nabavke opreme i sredstava u ustanovama od posebnog interesa za zaštitu i spašavanje, i dr.),
- finansiranje mjera zaštite i spašavanja i djelimičnu sanaciju posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- naučno-istraživačku djelatnost u djelu zaštite i spašavanja.

Način korištenja ovih sredstava detaljnije se razrađuje godišnjim planovima prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, a petogodišnja projekcija prikazana je u sljedećoj tabeli:

Projekcija rashoda za period 2012. – 2016. godine

R/br.	Vrsta rashoda	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ukupno
1.	Obuka i vježba struktura civilne zaštite	17.000	17.000	20.000	25.000	30.000	109.000
2.	Provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja	20.000	20.000	30.000	35.000	50.000	155.000
3.	Opremanje struktura civilne zaštite	108.000	108.000	95.000	90.000	75.000	476.000
4.	Za finansiranje hitnih mjera zaštite i spašavanja	15.000	15.000	20.000	20.000	25.000	95.000
5.	Finansiranje posebnih projekata (prevencija, sanacija, nabavka iz Budžeta općine i ZDK)	250.000	120.000	120.000	120.000	120.000	730.000
	UKUPNO:	410.000	280.000	285.000	290.000	300.000	1.565.000

Godišnji plan prikupljanja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje donosi Općinski štab civilne zaštite na prijedlog Službe civilne zaštite, koja izvještaj o utrošku tih sredstva podnosi Općinskom štabu civilne zaštite i Općinskom načelniku.